

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4055-4056/2548

ป.ว.พ. มาตรา 84 หมายความว่า คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงได้คู่ความฝ่ายนั้นต้องนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์สนับสนุนข้อเท็จจริงนั้นแต่ว่าคู่ความไม่ต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นทรัพย์ทั่วไป หรือซึ่งไม่อาจโടีแย้งได้หรือซึ่งศาลเห็นว่าไม่ต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์เนื่องจากข้อเท็จจริงนั้นอีกฝ่ายหนึ่งได้รับแล้ว การที่ศาลแรงงานกลางได้ตรวจสำวนโดยพิเคราะห์คำฟ้องคำให้การ พยานหลักฐานต่าง ๆ ที่คู่ความส่งต่อศาลและสอบถามข้อเท็จจริงที่คู่ความแต่ล่วงรับกันแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงรับฟังยุติเพียงพอที่จะวินิจฉัยคดีได้แล้วจึงสั่งให้ดึงสืบพยานโจทก์และจำเลย และวินิจฉัยคดีไปตามประเด็นข้อพิพาทที่กำหนดไว้ใน เป็นการรับฟังพยานหลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ขอบด้วย ป.ว.พ. มาตรา 84 และ 104 ประกอบพ.ร.บ. จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงานฯ มาตรา 31 แล้ว

การฝ่าฝืนคำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานอันชอบด้วยกฎหมาย และเป็นธรรมของนายจ้าง ซึ่งนายจ้างจะเลิกจ้างลูกจ้างได้ โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตาม พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงานฯ มาตรา 119 (4) ต้องเป็นการฝ่าฝืนในกรณีร้ายแรงหรือกระทำผิดซ้ำหนังสือเตือนสำหรับการฝ่าฝืนในกรณีไม่ร้ายแรง ปรากฏว่าในระหว่างเวลาทำงาน และในที่ทำงานโจทก์ทั้งสองโต้เถียงกันในเรื่องการทำงาน เมื่อหัวหน้างานห้ามปราบให้เงียบ โจทก์ทั้งสองก็ยังคงโต้เถียงกันอีก และโจทก์ที่ 2 ได้เขวี้ยงห่อพีวีซีใส่โจทก์ที่ 1 แต่ไม่โดน และทรัพย์สินของจำเลยไม่ได้เสียหาย เป็นการกระทำที่มีลักษณะไม่รุนแรงและไม่เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของจำเลยเสียหาย จึงเป็นการฝ่าฝืนในกรณีที่ไม่ร้ายแรง เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์ทั้งสองทันทีโดยไม่เคยตักเตือนโจทก์ทั้งสองเป็นหนังสือมาก่อน จึงต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์ทั้งสองตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงานฯ มาตรา 118 (2) และ (3)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3336/2548

โจทก์ที่ 1 และจำเลยทั้งสองต่างเบิกความยันกันปากต่อปากว่า จำเลยทั้งสองซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากโจทก์ที่ 1 ไปขาย ยังไม่ได้ชำระเงิน ส่วนจำเลยทั้งสองยืนยันว่า ซื้อไปจริงแต่ชำระเงินแล้ว แต่โจทก์มีพยานซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านที่โจทก์เป็นลูกบ้านและผู้ใหญ่บ้านที่จำเลยทั้งสองเป็นลูกบ้าน รวมทั้งอดีตภานุที่ทั้งสองฝ่ายเป็นลูกบ้านเบิก

ความในทำนองเดียวกันว่าทั้งสองฝ่ายได้เจรจาด้วยความตกลงและจำเลยทั้งสองยอมรับว่าเป็นหนึ่งค่าเสื่อผ้าที่ซื้อไปจากโจทก์ที่ 1 จริง โดยมีบันทึกถ้อยคำเป็นหลักฐานและโจทก์ยังมีพนักงานสอบสวนที่ใกล้เกลี่ยคู่ความทั้งสองฝ่ายแล้วจำเลยที่ 2 ยอมรับว่าเป็นหนึ่งโจทก์ที่ 1 จริง จำเลยที่ 2 จะนำที่ดินมาตีใช้หนี้ แต่ที่สุดตกลงกันไม่ได้จึงมีบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน แม้เอกสารทั้งสองฉบับจำเลยทั้งสองจะไม่ยอมลงลายมือชื่อจึงไม่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ ไม่มีผลผูกพันจำเลยทั้งสองก็ตาม แต่ก็ฟังประกอบคำเบิกความพยานของโจทก์ที่ 1 ที่ยืนยันว่ามีการเจรจาด้วยความตกลงโดยพยานของโจทก์ที่ 1 ต่างเป็นเจ้าพนักงานของรัฐและอดีตเจ้าพนักงานของรัฐ เป็นผู้ใหญ่ที่น่าเชื่อถือในหมู่บ้านที่ทั้งสองฝ่ายอยู่อาศัยทั้งไม่มีส่วนได้เสียกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ทำให้มีน้ำหนักน่าเชื่อว่าเบิกความไปตามความจริง ส่วนจำเลยทั้งสองคงมีแต่ตัวจำเลยทั้งสองเบิกความว่า ได้ชำระค่าเสื่อผ้าสำเร็จรูปให้โจทก์ที่ 1 หมดแล้วไม่ได้ค้างชำระ โดยไม่พยานอื่นใดมาสนับสนุน แม่โจทก์ที่ 1 จะจำไม่ได้ว่าจำเลยทั้งสองรับซื้อเสื่อผ้าไปวันที่เท่าใดและมีรายการเสื่อผ้าใดบ้าง แต่จำเลยทั้งสองรับว่าการรับเสื่อผ้าสำเร็จรูปไปขายมิได้ทำหลักฐานไว้ การที่โจทก์ที่ 1 จำไม่ได้จึงเป็นเรื่องปกติธรรมดาย่อมมีเสื่อผ้าสำเร็จรูปที่ซื้อขายกันมีเป็นจำนวนมาก โจทก์ที่ 1 อาจหลงลืมได้พยานหลักฐานที่โจทก์ที่ 1 นำสืบมาจึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าพยานจำเลยทั้งสอง เชื่อว่าจำเลยทั้งสองเป็นหนึ่งโจทก์ที่ 1 จริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4495/2547

แม้คู่ความฝ่ายหนึ่งจะมิได้คัดค้านการอ้างเอกสารเป็นพยานของคู่ความอีกฝ่ายตาม ป.ว.พ. มาตรา 125 ถ้าเพียงแต่ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายนั้นคัดค้านการมีอยู่ และความแท้จริงของเอกสารนั้นมีอันเป็นกำหนดเวลาเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการบังคับให้ศาลต้องถือว่าข้อเท็จจริงเป็นดังที่ปรากฏในเอกสารนั้น เพราะข้อเท็จจริงเป็นอย่างไรเป็นเรื่องที่ศาลต้องพิจารณาและมีอำนาจรับฟังจากพยานหลักฐานทั้งปวงอีกชั้นหนึ่งต่างหาก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1401/2547

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 104 ศาลชั้นต้นมีอำนาจวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่ความจะนำสืบนั้นมีความจำเป็นต้องนำสืบหรือไม่ หากไม่จำเป็นศาลชั้นตันก็มีอำนาจจดสืบพยานหลักฐานนั้นได้

ศาลชั้นตันสอบถามข้อเท็จจริงจากโจทก์แล้วได้ความว่า ที่ดินโฉนดเลขที่ 29140 และ 29141 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระบี จังหวัดกระบี เป็นที่ดินที่แบ่งแยกมาจากที่ดินโฉนดเลขที่ 22417 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระบี จังหวัดกระบี ซึ่งมีอาณาเขตทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ดินทางสาธารณคือทางหลวงเทศบาลถนนนารถวิถี โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าว ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ได้ความข้างต้นจึงเพียงพอแก่การวินิจฉัยข้อหาดูพิพาทแห่งคดีได้แล้วว่า โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 29140 และ 29141 จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องเอาทางเดินออกสู่ทางสาธารณได้เฉพาะที่ดินโฉนดเลขที่ 22417 ซึ่งเป็นที่ดินแปลงที่โจทก์แบ่งแยกมาทำนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา 1350 โจทก์จะใช้สิทธิเรียกร้องเอาทางพิพาทในที่ดินจำเลยซึ่งเป็นที่ดินแปลงอื่นเป็นทางผ่านไปสู่ทางสาธารณได้ไม่ คดีจึงไม่จำต้องสืบพยานโจทก์ เพราะแม้จะให้โจทก์นำพยานเข้าสืบไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5722/2546

การกู้ยืมเงินที่โจทก์ฟ้องจำเลยในคดีนี้ จำเลยให้การว่าสมุดบันทึกการชำระหนี้เป็นหลักฐานที่โจทก์มอบให้จำเลยเพื่อตรวจสอบการผ่อนชำระหนี้ ทั้งไม่ปรากฏลายมือชื่อของจำเลย โจทก์ไม่สามารถฟ้องร้องบังคับจำเลยตามกฎหมายได้คำให้การดังกล่าวแสดงโดยชัดแจ้งถึงการปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ในเรื่องสมุดบันทึกอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินที่โจทก์นำมาฟ้องร้องให้บังคับคดีแก่จำเลยภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงย่อ มตကอยู่แก่โจทก์ซึ่งเป็นฝ่ายที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงนั้นตาม ป.ว.พ. มาตรา 84 วรรคหนึ่ง แม้จำเลยจะได้เบิกความในคดีอื่นรับว่าลายมือชื่อของจำเลยในสมุดบันทึกเป็นลายมือชื่อของจำเลยและจำเลยเป็นหนี้เงินจำนวน 5,000 บาท แต่เมื่อมิได้เป็นคำรับของจำเลยในคดีนี้ จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยได้ยอมรับข้อเท็จจริงดังที่โจทก์อุทธรณ์ และคำรับของจำเลย เช่นว่านี้เป็นแต่เพียงพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่โจทก์สามารถนำมาสืบเพื่อใช้ยันจำเลยได้ เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธและนำสืบทักษิณในคดีนี้ จะถือเป็นคำรับของจำเลยในคดีอื่น

มาผูกพันจำเลยในคดีนี้โดยมิให้นำสืบหักล้างเลยนั้นหาได้ไม่ ศาลชั้นต้นมีอำนาจที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบนั้นจะเกี่ยวกับประเด็นและเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่แล้วพิพากษาคดีไปตามนั้นตาม ป.ว.พ. มาตรา 104 ดังนั้น เมื่อศาลมีคำชี้ขาดแล้วพยานหลักฐานโจทก์ไม่ได้ว่า โจทก์มีหลักฐานแห่งการกฎหมายขึ้นอ้างนั้นเมื่อมีผลขอให้ศาลมีการรับฟังคำรับของจำเลยในคดีอื่นก่อนเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามที่โจทก์ยกขึ้นอุทธรณ์ จึงเท่ากับเป็นการโดยแบ่งดูลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลมีคำชี้ขาดที่เป็นอุทธรณ์โดยตรงต่อศาลมีการเป็นการไม่ชอบ ดังนั้น เมื่อคดีขึ้นมาสู่ศาลมีการและปรากฏว่าเป็นคดีที่มีจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทซึ่งต้องห้ามให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.ว.พ. มาตรา 224 วรรคหนึ่ง การที่ศาลมีการจะส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยซึ่งขาดตาม ป.ว.พ. มาตรา 223 ทวิ วรรคสอง ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คดีและเสียเวลาโดยใช้เหตุ เพราะถึงอย่างไรศาลอุทธรณ์ก็ต้องพิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ตาม ป.ว.พ. มาตรา 242 (1) ศาลมีการชอบที่จะพิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ไปเสียที่เดียว

คำพิพากษาศาลมีการที่ 2301/2545

ศาลมีความสามารถมีคำสั่งอนุญาตให้ทำแผนที่วิวัฒนาเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตาม ป.ว.พ. มาตรา 86 วรรคท้าย ได้เงินโดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอ หรือจะสั่งตามที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอได้ เมื่อศาลมีอนุญาตแล้วแม้คู่ความจะมิได้ระบุพยานเพิ่มเติมศาลมีความสามารถรับฟังพยานหลักฐานที่มีการสืบเพิ่มเติมนั้นได้ตาม ป.ว.พ. มาตรา 87 (2) ส่วนพยานหลักฐานจะมีนำหนักรับฟังได้เพียงได้เป็นเรื่องของการซั่งนำหนักรับฟังพยานหลักฐาน ปรากฏว่าแผนที่วิวัฒนาทั้งสองมิได้ลงชื่อรับรองแต่ก็มิได้ตัวแย้งว่าไม่ถูกต้องอย่างใด ศาลมีการรับฟังแผนที่วิวัฒนาที่เจ้าพนักงานทำขึ้นดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นรวมทั้งข้อเท็จจริงจากการเดินแพชญ์สืบได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 387/2544

จำเลยรับว่าได้รับประกันชีวิตให้แก่ผู้ขอເອາປະກັນກັຍໃນໜາມ "ສ." ແລ້ວແຕ່ກ່າວ
ອ້າງວ່າຜູ້ຂອເອາປະກັນກັຍຕາມຄຳຂອເອກສາຮ່າມຍ ຈ.15 ແລ້ວ ຈ.16 ໄນໃຊ້ ສ. ລາຍມື້ອ້ອີໃນ
ເອກສາຮ່າດັກລ່າວມີໃໝ່ລາຍມື້ອ້ອີຂອງ ສ. ກາຣະກາຣພິສູຈນີປະເດີນນີ້ຈຶ່ງຕົກແກ່ຈາເລຍ ເມື່ອ¹
ປຣາກງູວ່າພຍານຈາເລຍມີເພີ່ງພັກງານຂອງຈາເລຍເບີກຄວາມວ່າຈາເລຍປົງສົກສົດຄຳຂອເອາ
ປະກັນກັຍຂອງ ສ. ໄປແລ້ວ ລາຍມື້ອ້ອີໃນຄຳຂອເອາປະກັນກັຍມີໃໝ່ລາຍມື້ອ້ອີຂອງ ສ. ໂດຍໄດ້
ໃຫ້ຜູ້ເຊື່ຍວ່າງູທໍາການຕຽບສອບແລ້ວແຕ່ຈາເລຍມີໄດ້ນຳຜູ້ເຊື່ຍວ່າງູມາເບີກຄວາມຍື່ນຍັນ
ຄວາມເຫັນດັກລ່າວຕ່ອສາລ ຄວາມເຫັນເກີຍກັບລາຍມື້ອ້ອີຈຶ່ງມີເພີ່ງຄຳເບີກຄວາມລອຍ ຖ
ຄາລູກີກາຕຽບພິເຄຣະໜ້າຍມື້ອ້ອີໃນຄຳຂອເອາປະກັນກັຍປະບົບຕົກລາຍມື້ອ້ອີຂອງ
ສ. ໃນເອກສາຮ່ານໍ້າຫລາຍຈັບແລ້ວ ປຣາກງູວ່າແມ່ແຕ່ລາຍມື້ອ້ອີທີ່ແທ້ຈິງຂອງ ສ. ໃນເອກສາຮ່າແຕ່
ລະຈັບນັດັກລ່າຍັງໄມ່ເໜີອນກັນເສີຍທີ່ເດືອຍ ເນື່ອເປັນເຊັ່ນນີ້ ຈຶ່ງຍາກທີ່ຈະສື່ບັດລົງໄປໄດ້ວ່າມີໃໝ່
ລາຍມື້ອ້ອີຂອງບຸຄຄລຄນເດີຍກັນຫຼືໄມ່ ເພຣະຕົ້ງໃຊ້ຜູ້ເຊື່ຍວ່າງູທີ່ມີຄວາມຮູ້ເນພະດ້ານ
ທໍາການຕຽບພິສູຈນີ ແຕ່ຈາເລຍກົກ້າໄດ້ນຳຜູ້ເຊື່ຍວ່າງູທີ່ອ້າງມານຳສັບຕ່ອສາລໄມ່ ສ່ວນ
ຂ້າເທິຈິງອື່ນທີ່ອ້າງວ່າເປັນພິຮູ້ ເຊັ່ນ ໂຈທົກຈົດທະເບີຍສມຮສກັບ ສ. ໄດ້ເພີ່ງສອງວັນກ່ອນ
ກາຣຂອເອາປະກັນຈື້ວິຕ ທີ່ອ້າງວ່າມີເຫດຜູ້ພົມພວມພິເຕີມພົມພວມໄຫ້ຮັບ
ຟັງວ່າ ສ. ມີໄດ້ເປັນຜູ້ເອາປະກັນຈື້ວິຕຕ່ອຈາເລຍ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 386/2544

ແມ້ນະນະກ່ອນເກີດເຫດ ຜູ້ຕາຍຂັບຮັດດ້ວຍຄວາມເຮົວ 70-80 ກິໂລເມຕຣຕ່ອໜ້າໂມງກົດາມ
ທ່າກຮັດທີ່ຈາເລຍຂັບໄມ່ເສີຍຫລັກມາຂວາງຄົນໃນໜີ້ທີ່ກົດາມແພັນທີ່ເກີດເຫດແສດງໄທ້ເຫັນວ່າຜູ້ຕາຍຂັບຮັດດ້ວຍ
ຄວາມຮັດຮວັງອ່າງດີແລ້ວແລ້ວໄດ້ພຍາຍາມຫັກຫຼົບໄປທາງໜ້າຍ ແຕ່ໄມ່ສາມາດຮັດຫຼົບໄດ້ພັນ
ຮັດເທຣລເລອ້ງທີ່ຈາເລຍຂັບ ພຣ້ອມສ່ວນພ່ວມມືຄວາມຍາວທັງໝາດ 11 ຄື່ງ 12 ເມຕຣ ມື້ນ້ຳໜັກ
ມາກ ທັງສກາພເປັນທາງໜີ້ເນີນທາກຈາເລຍຂັບຮັດດ້ວຍຄວາມເຮົວປະມານ 30 ຄື່ງ 40
ກິໂລເມຕຣຕ່ອໜ້າໂມງອາຈະໄມ່ສາມາດໜີ້ເນີນໄດ້ ເຊື່ອໄດ້ວ່າຈາເລຍຂັບຮັດມາດ້ວຍຄວາມເຮົວສູງ
ເມື່ອທໍາມລັກກະທັນຫັນຈຶ່ງເສີຍຫລັກຂວາງຄົນເຂົ້າໄປໃນໜີ້ທີ່ກົດາມແພັນທີ່ເກີດເຫດ
ຮັດຫຼົບໄດ້ພັນພົມພວມພິເຕີມພົມພວມໄຫ້ຮັບ ເຫດທີ່ຈາເລຍຂັບຮັດດ້ວຍ
ມີໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມປະມາດດ້ວຍ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 149/2544

โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยรับชั้นระหนึ่งเงินตามสัญญาภัยมเงินและคืนน.ส. 3 ก. ที่ให้เป็นประกัน ดังนี้ เมื่อจำเลยยอมรับว่าโจทก์ได้ทำสัญญาภัยมเงินตามฟ้องจริง แต่อ้างว่าได้เปลี่ยนสัญญาภัยมเงินกันใหม่อีก 2 ครั้ง จึงเป็นการกล่าวอ้างว่า คู่กรณีได้ทำสัญญาเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้คือจำนวนเงินที่ภัยม หากเป็นจริงตามที่จำเลยกล่าวอ้าง หนี้ตามสัญญาภัยมเงินตามฟ้องย่อมระงับสิ้นไปด้วยแปลงหนี้ใหม่ตาม พ.พ.พ. มาตรา 349 โจทก์ยื่นขอชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวอีกมิได้ เหตุนี้ จำเลยจึงมีภาระการพิสูจน์ว่ามีการแปลงหนี้ใหม่จริงหรือไม่

เมื่อกรณีเป็นที่ยุติแล้วว่า หากโจทก์ชนะคดีก็ได้เพียงหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก.) ของตนคืนเท่านั้น โจทก์จึงไม่อาจให้จำเลยส่งมอบที่นาและห้ามจำเลยและบริวารเข้าเกียยวข้องกับที่นาโจทก์ รวมทั้งไม่อาจเรียกค่าเสียหายจากจำเลยในกรณีจำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา เพราะมิใช่การฟ้องขับไล่จำเลยที่โจทก์ต้องดำเนินการเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 63/2544

จำเลยลงโฉนดในหนังสือพิมพ์เสนอขายอาคาร 5 ชั้นพร้อมที่จอดรถได้ดิน แต่ไปยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคาร 4 ชั้นต่อสำนักงานเขตประเวศต่อมาจำเลยทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินและอาคารพิพาทกับโจทก์ระบุว่าอาคารพิพาทเป็นอาคาร 5 ชั้นพร้อมรายการประกอบแบบโดยทั่วไป ซึ่งผิดไปจากแบบที่จำเลยยื่นขออนุญาตไว้ การกระทำของจำเลยถือได้วาเป็นการปิดบังมิให้โจทก์ทราบความจริงว่าจำเลยขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทไว้เพียง 4 ชั้น นอกจากนี้ จำเลยได้ทำบันทึกการขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทฯ รับทราบว่าอาคารพิพาทที่จำเลยยื่นขออนุญาตก่อสร้างอยู่ในบริเวณที่ดินที่จะสำรวจเพื่อведенคืน แต่จำเลยยังมีความประสงค์จะก่อสร้างโดยจะไม่เรียกร้องหรือฟ้องร้องเอาเงินค่าทดแทนหรือค่าเสียหายใดๆ ทั้งสิ้น ดังนี้ ที่ดินและอาคารพิพาทมีราคาสูงถึง 15,000,000 บาท หากโจทก์ทราบหรือแม้มั่นใจเพียงสักว่าจะมีการведенคืน โจทก์ยื่นจะไม่ยอมทำสัญญาจะซื้อขายกับจำเลยอย่างแน่นอน เพราะเงินค่าทดแทนที่จะได้รับจากการถูกведенคืนนั้นไม่คุ้มกับจำนวนเงินที่จะต้องชำระให้แก่จำเลย การที่จำเลยปิดบัง

ข้อเท็จจริงเรื่องการเวนคืนที่ดินและขออนุญาตก่อสร้างอาคารเพียง 4 ชั้น ล้วนแต่เป็นกล
ฉ้อนของจำเลยซึ่งเป็นที่เห็นได้ว่า หากจำเลยไม่ใช้น้อนดังกล่าว โจทก์คงจะไม่
แสดงเจตนาทำสัญญาซื้อขายที่ดินและอาคารพิพาทกับจำเลย การแสดงเจตนาของ
โจทก์จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 159 ประกอบด้วยมาตรา 162 เมื่อโจทก์ออก
ลังโมฆะกรรมดังกล่าวแล้ว สัญญาซื้อขายที่ดินและอาคารพิพาทย่อมตกเป็นโมฆะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 20/2544

เช็คพิพากษาระบุวันสั่งจ่ายล่วงหน้าถึงสองปีเศษ จำนวนเงินในเช็คตรงกับจำนวน
หนี้พร้อมดอกเบี้ยของการผ่อนชำระหนี้ค่าสินค้ารวม 27 งวด ผู้รับมอบอำนาจโจทก์ตอบ
คำถามค้านว่า หากจำเลยชำระหนี้ครบถ้วน โจทก์จะคืนเช็คพิพาทให้จำเลย พฤติการณ์
ดังกล่าวมาเชื่อว่าจำเลยไม่ได้ออกเช็คพิพาทเพื่อชำระค่าสินค้าตามฟ้อง แต่เป็นการออก
เช็คเพื่อประกันการชำระหนี้ค่าสินค้าดังกล่าวกรณีไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วย
ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ มาตรา 4

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7172/2543

สำเนาโอนดที่ดินที่มีเจ้าหน้าที่ที่ดินรับรองความถูกต้องมีชื่อจำเลยเป็นผู้ถือ
กรรมสิทธิ์คนเดียว จำเลยยอมได้รับการสนับสนุนจาก ป.ว.พ. มาตรา 127 ว่าจำเลยมี
กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทดคนเดียว การที่โจทก์อ้างว่า ย. มีกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาท
ครึ่งหนึ่ง โจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่าโอนดที่ดินไม่ถูกต้องอย่างไรการที่โจทก์มี
เพียงโจทก์ที่ 6 เปิกความว่าทราบเรื่อง ย. ร่วมชื่อที่ดินกับจำเลยเมื่อปี 2524 แต่ก็ได้
ความจากที่นายโจทก์ทั้งหกตามติงและนายจำเลยถามค้านว่าตั้งแต่ปี 2524 ไปอยู่
บ้านจำเลย โจทก์ที่ 6 ไม่เคยไปบ้านจำเลย ดังนั้น โจทก์ที่ 6 อาจไม่ได้พบ ย. เลย ที่โจทก์
ที่ 6 เปิกความว่ารู้เรื่อง ย. ร่วมกับจำเลยชื่อที่ดินพิพาทจึงไม่น่าเชื่อ คำเปิกความ
นอกจากนั้นเป็นการเปิกความลอย ๆ คำเปิกความของโจทก์ที่ 6 ยังไม่มีหลักพอที่จะ
รับฟังว่าโอนดที่ดินพิพาทไม่ถูกต้องจึงต้องฟังตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าโอนด
ที่ดินเป็นเอกสารที่ถูกต้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5408/2543

เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธว่าไม่เคยทำหนังสือสัญญาภัยเงินและรับเงินจากโจทก์ ไม่ได้มอบอำนาจให้ผู้ใดไปจดทะเบียนจำนวนที่ดินลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ไม่ใช้ลายมือชื่อของจำเลยแต่เป็นลายมือชื่อปลอม ภาระการพิสูจน์จึงตกอยู่แก่โจทก์ที่มีหน้าที่ต้องนำสืบให้ได้ความตามประเดิมที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง แต่ ย. พยานโจทก์กลับเบิกความความตوبทนายจำเลยถาวรค้านว่า พยานไม่ได้รู้เห็นเกี่ยวกับการทำสัญญาภัยเงิน ไม่ทราบว่าจำเลยลงชื่อสัญญาภัยเงินและรับเงินที่ก็หรือไม่ และไม่ทราบว่าลายมือชื่อผู้มอบอำนาจให้จำนวนที่ดินพิพาทเป็นลายมือชื่อจำเลยหรือไม่ส่วน ป. พยานโจทก์อีกปากหนึ่งก็บอกความท่านของเดียวกันว่าจำเลยไม่ได้ลงชื่อผูกต่อหน้าพยาน จึงไม่ยืนยันว่าเป็นลายมือชื่อของจำเลยหรือไม่ส่วน น. ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาของโจทก์ซึ่งเป็นประจำษ์พยานโดยตรง โจทก์กลับไม่นำมาเบิกความยืนยันตามข้อกล่าวอ้างของโจทก์พยานหลักฐานโจทก์เพียงเท่าที่นำสืบจึงไม่มีน้ำให้รับฟ้องว่า ลายมือชื่อในช่องผูกภัยในสำเนาหนังสือสัญญาภัยเงินและลายมือชื่อผู้มอบอำนาจในสำเนาหนังสือมอบอำนาจเป็นลายมือชื่อของจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5236/2543

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยขายที่ดินพิพาทให้โจทก์ จำเลยให้การว่าไม่เคยแบ่งขายที่ดินและรับเงินค่าที่ดินจากโจทก์ ทั้งไม่เคยมอบการครอบครองที่ดินให้แก่โจทก์โจทก์กล่าวอ้างข้อเท็จจริง จำเลยให้การปฏิเสธ ภาระการพิสูจน์ตกโจทก์ตาม ป.ว.พ. มาตรา 84

ข้อเท็จจริงที่โจทก์นำสืบอ้างว่าจำเลยขายที่ดินให้โจทก์ แต่การซื้อขายที่ดินไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ ไม่มีหลักฐานการรับเงิน จำนวนที่ตกลงซื้อขายไม่ได้จำนวนเงินที่ตกลงซื้อขาย 50,000 บาท เป็นเงินจำนวนมากพอสมควร เมื่อพิจารณาถึงฐานะความเป็นอยู่ของโจทก์และจำเลยตามพฤติกรรมแห่งคดีแล้วข้ออ้างของโจทก์ยังไม่มีน้ำหนักให้รับฟ้องว่าจำเลยขายที่ดินพิพาทและมอบการครอบครองตามฟ้องให้โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2295/2543

เอกสารหมาย ล.1 ถึง ล.7 และ ล.12 เป็นเอกสารトイ้ตอบกันระหว่างโจทก์และจำเลย ระบุถึงความชำรุดบกพร่องของรองเท้าพิพากและการตรวจสอบความชำรุดบกพร่องโดยตัวแทนของโจทก์และจำเลย เมื่อฟ้องແย়งของจำเลยเป็นการฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายเกี่ยวกับโจทก์ส่งมอบรองเท้าพิพากไม่ตรงตามแบบที่จำเลยกำหนดจึงเป็นเอกสารที่เกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดีอันเป็นข้อที่ทำให้แพชนะระหว่างคู่ความแม่จำเลยจะมีได้ส่งสำเนาเอกสารดังกล่าวให้แก่โจทก์อันเป็นการฝ่าฝืน ป.ว.พ. มาตรา 90 แต่จำเลยได้ใช้เอกสารดังกล่าวในการถามค้านพยานปากแกรกของโจทก์โจทก์ยอมมีโอกาสที่จะหักล้างข้อเท็จจริงหรือโต้แย้งเอกสารดังกล่าวได้ การไม่ส่งสำเนาเอกสารของจำเลยไม่ทำให้โจทก์เสียเปรียบเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมศาลมีอำนาจรับฟังพยานเอกสารดังกล่าวได้ตามป.ว.พ. มาตรา 87(2)

ในขณะที่จำเลยส่งเอกสารหมาย ล.1 ถึง ล.7 และ ล.12 ต่อศาลชั้นต้นโจทก์มิได้คัดค้านความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร คงคัดค้านเพียงว่าจำเลยมิได้ส่งสำเนาเอกสารให้แก่โจทก์เท่านั้นจึงต้องถือว่าโจทก์ยอมรับว่าเอกสารดังกล่าวถูกต้องศาลยยอมรับฟังสำเนาเอกสารดังกล่าวได้

จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมครั้งที่สองระบุ อ. เป็นพยานเพิ่มเติมซึ่งศาลได้อนุญาตแล้ว อ. จึงเป็นพยานจำเลยที่สามารถนำเข้าเบิกความต่อศาลได้ แม้ต่อมาจำเลยจะแตลงต่อศาลว่าติดใจสืบพยานจำเลยอึกเพียงสามปากซึ่งไม่รวม อ. ด้วยอันมีผลผูกพันจำเลยตามที่แตลงก็ตาม แต่ระหว่างสืบพยานจำเลยไม่เสร็จสิ้นจำเลยไม่สามารถนำ ร. ซึ่งเป็นพยานหนึ่งในสามปากมาเบิกความได้และขออ้าง อ. เป็นพยานเพิ่มเติมพร้อมกับยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมอึกครั้งหนึ่ง เป็นการที่จำเลยกลับใจขอหน่า อ. ซึ่งได้เคยระบุอ้างไว้ในบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมครั้งที่สองเข้าเบิกความต่อไปเท่านั้น ซึ่งไม่มีกฎหมายห้าม คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้ยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมนั้นมิใช่การอนุญาตให้จำเลยระบุพยานเพิ่มเติมหากแต่เมื่อเป็นการอนุญาตให้จำเลยหน่า อ. ซึ่งได้ระบุอ้างเป็นพยานไว้แล้วเข้าเบิกความต่อไปได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1173/2543

ตาม ป.พ.พ. มาตรา 900 วรรคหนึ่ง, 914 และมาตรา 989 วรรคหนึ่ง บุคคลผู้ลงลายมือชื่อในเช็คจะต้องรับผิดตามเนื้อความในเช็ค ภาระการพิสูจน์ว่าเช็คพิพากษาไม่มีมูลหนี้ต่อโจทก์จึงตกแก่จำเลยผู้สั่งจ่าย แต่ทางนำสืบของจำเลยไม่ปรากฏเหตุผลให้รับฟังได้ว่า หากจำเลยสั่งจ่ายเช็คพิพากษาเพื่อการร่วมลงทุนในบริษัท ย. เหตุใดเมื่อบริษัทเลิกกิจการ จำเลยจึงไม่ทวงเช็คพิพากษาจากโจทก์และในทางนำสืบของจำเลยก็ระบุว่านาย ข. กรรมการบริษัทดังกล่าวถูกโจทก์ฟ้องเรียกเงินตามเช็คที่สั่งจ่ายให้ไว้แก่โจทก์ เช่นเดียวกับจำเลย ในวิสัยเช่นนี้ จำเลยก็ชอบที่จะสืบนาย ข. หรือกรรมการอีก 3 คน เป็นพยานสนับสนุนข้อต่อสู้ฝ่ายตนแต่จำเลยหารายทำไม่ ฉะนั้นพยานหลักฐานจึงยังไม่มีเหตุผลเพียงพอให้มีหนังสือรับฟังได้ว่า จำเลยไม่มีมูลหนี้ตามเช็คพิพากษาต่อโจทก์ตามหน้าที่ที่จำเลยมีภาระการพิสูจน์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7944/2542

แม้โจทก์จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอถอนฟ้องคดีของตนในเวลาได้ก่อนศาลมรรภysินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษา กิตติ์ตาม แต่การที่ศาลดังกล่าวจะอนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องหรือไม่ยอมเป็นคดีพินิจของศาล โดยพิจารณาจากพฤติกรรมและเหตุผลทั่วไปๆ ไปในคดี รวมทั้งพิจารณาถึงความสุจริตในการดำเนินคดีของโจทก์และผลได้เสียของคู่ความทุกฝ่ายด้วย การที่โจทก์ขอถอนฟ้องคดี เพราะโจทก์เข้าใจว่าจะต้องแพ้คดีซึ่งหมายโจทก์ยอมทราบดีว่าหากศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์แพ้คดีแล้วออกจากโจทก์จะไม่ได้ค่าธรรมเนียมศาลมีค่าใช้จ่ายใดๆ อีกแล้ว ยังอาจจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าธรรมเนียมให้แก่จำเลยทั้งสามอีกด้วย พฤติกรรมการขอถอนฟ้องของโจทก์จึงมิได้เป็นไปโดยสุจริตอาจทำให้จำเลยเสียเปรียบ ที่ศาลมรรภysinทางปัญญาฯ ไม่อนุญาตให้โจทก์ถอนฟ้องนั้นจึงเป็นการใช้คดีพินิจที่ชอบแล้ว

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 104 ประกอบ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 26 กำหนดให้ศาลมีอำนาจเต็มที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบมานั้นเกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่แล้ว พิพากษาคดีไปตามนั้น เมื่อศาลมรรภysinทางปัญญาฯ ได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทเรื่อง

อำนาจฟ้องของโจทก์ไว้เป็นอันดับแรก ซึ่งศาลต้องหยนยกขึ้นมาวินิจฉัยก่อนประเด็นข้อพิพาทข้ออื่น เมื่อทั้งโจทก์และจำเลยทั้งสามต่างก็ได้อ้างสำนวนคดีแพ่งก่อนของศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ ซึ่งเป็นมูลคดีเดียวกันมาเป็นพยานของตนและศาลได้มีคำสั่งให้รอการพิจารณาคดีนี้ไว้เพื่อรอผลคดีดังกล่าว ต่อมาเมื่อคดีดังกล่าวมีคำพิพากษาแล้วและศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ เห็นว่าข้อเท็จจริงในคดีนี้และข้อเท็จจริงในคดีแพ่งก่อนเพียงพอให้รับฟังได้เป็นยุติ และเพียงพอในการวินิจฉัยปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องของโจทก์ ซึ่งจะทำให้คดีเสร็จไปได้โดยไม่จำต้องวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทข้ออื่นอีกต่อไป ศาลมีอำนาจดึงสืบพยานและพิพากษาคดีไปได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 3812 - 3826/2542

การเลิกจ้างตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ข้อ 46 วรรคสองหมายความรวมถึงกรณีที่ลูกจ้างไม่ได้ทำงานและไม่ได้รับ ค่าจ้าง เพราะเหตุที่นายจ้างไม่สามารถดำเนินกิจการต่อ

ศาลแรงงานฟังข้อเท็จจริงตามที่จำเลยแหลงเพียงว่า จำเลยปฏิบัติการ เนื่องจาก ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ แต่จำเลยมิได้เลิกจ้างโจทก์ ยอมไม่เพียงพอฟังว่า โจทก์ไม่ได้ทำงานและไม่ได้รับค่าจ้างหรือไม่ อันเป็นข้อเท็จจริงที่ต้องใช้วินิจฉัยว่าเป็นการเลิกจ้างในกรณีนายจ้าง ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปตามประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงานข้อ 46 วรรคสองหรือไม่ การที่ศาลแรงงานมีคำสั่ง ให้ดึงสืบพยานโจทก์จำเลย และวินิจฉัยว่าการที่จำเลยปฏิบัติการ เนื่องจาก ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ถือได้ว่าเป็นการเลิกจ้างโจทก์โดยไม่มี ความผิด จึงไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1843/2542

พยานบุคคลของโจทก์นักจากเจ้าหน้าที่ที่ดินแล้วล้วนเป็นญาติกับโจทก์ทั้งสิ้น ส่วนพยานจำเลยปาก ณ. ไม่ปรากฏว่าเกี่ยวข้องเป็นญาติกับจำเลย ทั้งนายโจทก์มิได้ ถating ค้านว่าเป็นญาติกับจำเลย คำเบิกความของ ณ. จึงมีเหตุผลน่าเชื่อถือกว่าคำเบิก ความของพยานโจทก์ปากต่าง ๆ ที่เป็นญาติโจทก์ โจทก์เป็นชายอายุ 34 ปี จำเลย เป็นหญิงอายุ 29 ปี การที่จำเลยปลูกต้นไม้รุกล้ำที่โจทก์โดยโจทก์มิได้ห้ามประมวล

ไม่รู้กฎหมายนั้นเป็นเรื่องผิดปกติวิสัย และเมื่อทำการรังวัดที่ดินของโจทก์แล้ว ปรากฏว่า เนื้อที่ดินเพิ่มขึ้นจากที่ระบุในโฉนดอีก 77 ตารางวาจึงเป็นข้อเท็จจริงที่แจ้งชัดว่าจำเลย มิได้รุกล้ำที่ดินโจทก์แต่ง เป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน วิแห่ง มีอำนาจฟ้อง ย้อน สำนวน

คำพิพากษาฎีกาที่ 1797/2542

การที่ศาลอุทธรณ์ให้ยกหนังสือที่โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกขึ้นมาวินิจฉัยว่า หนังสือดังกล่าวระบุไว้ชัดว่า โจทก์มอบที่ดินตามประกาศเรื่องมีผู้ขอจับจองที่ดินให้แก่ กรมป่าไม้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการและสาธารณชนโดยทั่วไปแล้ว เป็นการอุทิศที่ดิน เพื่อสาธารณสมบัติของแผ่นดินใช้ในราชการ กรมป่าไม้ตั้งแต่ก่อนฟ้องคดีนี้ ทั้งที่ ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอ แก่การวินิจฉัยทั้งแม้หากพึงได้ว่าที่ดินตามฟ้องเป็นของ กรม ป่าไม้ซึ่งถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ตาม แต่ใน ระหว่าง ราชภูมิเดิมที่ ครอบครองใช้ประโยชน์ อยู่ก่อนยอมมีอำนาจฟ้องเพื่อปลดเปลี่ยนการครอบครองสิทธิได้ ดังนั้นศาลอุทธรณ์จะตวนวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่ใช้เจ้าของผู้มี สิทธิครอบครองในที่ดินตาม ฟ้อง โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องหาได้เมื่อ

ปัญหาที่ว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่และโจทก์ ขาดสิทธิ ในการฟ้องคดี เพื่อเอกสารซึ่งการครอบครองหรือไม่ เมื่อศาลอุทธรณ์ ยังไม่ได้วินิจฉัยมา แม้คุณความจะได้ นำสืบข้อเท็จจริงมา เสร็จสิ้นเป็นการเพียงพอที่ศาลมีวินิจฉัยปัญหาดังกล่าว ไปเสีย เองก็ตาม แต่เพื่อให้คดีเป็นไปตามลำดับชั้นศาล ทั้งผลการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ อาจ นำไปสู่การกำจัด สิทธิภัยของคุณความศาลภัยเห็นสมควรย้อนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์ พิจารณาพิพากษาปัญหาดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1392/2542

ภายหลังจากโจทก์กับจำเลยที่ 1 ทำสัญญาหมั้นและแต่งงานตามประเพณีแล้ว ได้อยู่กินร่วมหลับนอนกันที่บ้านของจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นมารดาจำเลยที่ 1 นานถึง 8 เดือน โดยโจทก์มิได้ประกอบอาชีพใด เอาแต่เที่ยวเตร่และเล่นการพนัน แสดงให้เห็นว่าจำเลย ที่ 1 มิได้รังเกียจในตัวโจทก์นอกจากความประพฤติ การที่ทั้งโจทก์และจำเลยที่ 1 สมัคร ใจอยู่กินด้วยกันเป็นเวลานาน โดยมิได้ไปจดทะเบียนสมรส จึงเกิดจากการละเลยของทั้ง

สองฝ่ายที่มิได้ยึดถือเอกสารจดทะเบียนสมรสเป็นเรื่องสำคัญมากกว่าการที่จะได้อยู่กินด้วยกันตามประเพณีท่านนั้น จึงมิอาจกล่าวโทษได้ว่าการที่มิได้ไปจดทะเบียนสมรสเกิดจากความผิดของฝ่ายใด แม้ต่อมาเมื่อการทำบันทึกตกลงกันว่าทั้งสองฝ่ายจะไปจดทะเบียนสมรสให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป แต่เมื่อโจทก์ยังมิได้ปลูกบ้านในที่ดินของจำเลยที่ 2 ตามข้อตกลง การที่จำเลยที่ 1 ปฏิเสธไม่ยอมไปจดทะเบียนสมรสกับโจทก์จึงยังไม่อาจถือว่าจำเลยทั้งสองเป็นฝ่ายผิดสัญญาหมั้นแพ่ง เป็นเจ้าของรวม แบ่งทรัพย์สินครอบครองเป็นส่วนสัด วิแพ่ง ซึ่งนำหนักพยานหลักฐาน งดสืบพยาน อำนาจศาล ไม่เป็นพิพากษาเกินคำขอ ไม่เป็นนอกประเด็น คืน ค่าชี้นศาลชั้นอนุ Thornton คืน ค่าชี้นศาลชั้นฎีกาคดีไม่มีทุนทรัพย์

คำพิพากษาฎีกาที่ 5626/2541

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 ให้อำนาจแก่ศาลที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่จำเลยและโจทก์นำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตนเป็นการเพียงพอแก่การวินิจฉัยคดีหรือไม่ คดีนี้ศาลชั้นต้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาอันเป็นสาระสำคัญโดยสั่งให้ทำแผนที่วิวัฒนาตามที่คู่ความนำชี้ เมื่อคู่ความแตลงรับว่า แผนที่วิวัฒนาถูกต้องและแตลงรับข้อเท็จจริงต่อศาลชั้นต้น ก็เป็นการเพียงพอแก่การวินิจฉัยคดี การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งดีบพยานหั้งสองฝ่าย จึงเป็นการใช้อำนาจศาลตามกฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ซึ่งใช้บังคับอยู่ ในขณะนั้นและเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยไปรังวัดแบ่งแยกที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ จำเลยให้การว่าที่ดินพิพาทซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์รวมระหว่างโจทก์กับจำเลยยังมิได้แบ่งแยกกรรมสิทธิ์กันเป็นส่วนสัด เมื่อโจทก์และจำเลยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมโดยมิได้แบ่งแยกการครอบครองกันเป็นส่วนสัด ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยแบ่งแยกที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ตามส่วนโดยกำหนดวิธีการแบ่งตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 บัญญัติไว้ได้ไม่เป็นการพิพากษานอกประเด็นหรือพิพากษาเกินคำขอ

โจทก์และจำเลยตกลงกันให้โจทก์ครอบครองที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมด้านทิศเหนือและจำเลยครอบครองด้านทิศใต้ ตามแผนที่วิวัฒนาซึ่งคู่ความรับว่าถูกต้องและจำเลยได้ปลูกบ้าน อยู่ในที่ดินพิพาททางด้านทิศใต้แล้ว หากจะให้อาทีดินพิพาทประมูลขาย

ทอดตลาดแล้วเอาเงินแบ่งให้โจทก์ จำเลยตามส่วนตามบทบัญญัติ ของกฎหมาย จำเลย
อาจ ได้รับความเดือดร้อน ดังนี้ศาลให้แบ่งแยกที่ดินพิพาทด้านขวา แผนที่วิวทัศน์ดังกล่าว
โจทก์ฟ้องขอให้แบ่งทรัพย์ในฐานะเจ้าของรวมจำเลยให้การกล่าวแก้ว่าวิธีการแบ่ง
ทรัพย์ตามที่โจทก์บรรยายฟ้องนั้นไม่ถูกต้อง ขอให้ยกฟ้องมิได้ขอ บังคับให้ที่ดินส่วนใด
เป็นของจำเลยเกินกว่าสิทธิของจำเลยเมื่อจำเลยมิได้โთแย้งกรรมสิทธิ์ จึงเป็นคดีไม่มีทุน
ทรัพย์

คำพิพากษาฎีกាដ 5392/2541

การที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีนี้เป็นคดีแพ่งที่ เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาจึงมีคำสั่งให้ด
สืบพยานแล้วฟัง ข้อเท็จจริงตามคำพิพากษาคดีส่วนอาญาและพิพากษาให้จำเลย รับผิด
ต่อโจทก์ทั้งสี่ เป็นการวินิจฉัยซึ่งขาดเบื้องต้นใน ปัญหาข้อกฎหมาย ตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 24 ไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 227 จำเลยยอมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ได้
โดยไม่ต้องโต้แย้งไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 226

จำเลยให้การต่อสู้ดีว่า จำเลยไม่เคยกู้ยืมเงินจากโจทก์ ซึ่งถือได้ว่าจำเลยปฏิเสธ
ว่าไม่มีมูลหนี้ โจทก์จึงยังมี หน้าที่ต้องนำสืบถึงมูลหนี้ตามสัญญาภัยเพื่อให้จำเลย รับผิด
เมื่อปัญหาว่าหนี้ที่ ม.นำที่ดินโจทก์ไปจำนองธนาคาร ได้มีการชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเสร็จ
สิ้นไปแล้วหรือไม่ และ ม. นำโอนดีดีดินมาคืนโจทก์แล้วหรือไม่ ยังไม่เป็นที่ยุติ การที่ศา
ลชั้นต้นมีคำสั่งให้ดูสืบพยานโจทก์ทั้งสี่และจำเลยแล้ว พิพากษาคดีไปโดยยังมิได้ฟัง
ข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนเสียก่อน จึงถือว่าศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 243(2) การที่ ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้
ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยให้ศาลมีคำสั่งใหม่ ดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาใหม่
ในปัญหาดังกล่าวจึงชอบแล้ว

คำพิพากษาฎีกាដ 5243/2541

โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 4 ให้รับผิดในฐานผู้ค้ำประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 4 ให้
การว่า จำเลยที่ 4 ไม่ได้ทำสัญญาค้ำประกัน ลายมือชื่อผู้ค้ำประกันในสัญญาค้ำประกัน
ไม่ใช่ลายมือชื่อจำเลยที่ 4 สัญญาค้ำประกันเป็นเอกสารปลอมหากศาลฟังว่าจำเลยที่ 4

ทำสัญญาค้ำประกันจำเลยที่ 1 ไว้ต่อโจทก์ แต่หนี้ที่จำเลยที่ 4 ค้ำประกันได้กำหนดจำนวนเงินและเวลา ในการชำระหนี้ของจำเลยที่ 1 ผู้เป็นลูกหนี้ไว้แน่นอน เมื่อถึงกำหนดเวลาชำระหนี้โจทก์ได้ผ่อนเวลาในการชำระหนี้ให้จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 4 ผู้ค้ำประกันไม่ได้ให้ความยินยอม จำเลยที่ 4 จึงหลุดพ้นความรับผิด คำให้การดังกล่าวไม่ชัด แจ้ง ว่าจำเลยที่ 4 ได้ทำสัญญาค้ำประกันต่อโจทก์หรือไม่ ไม่ชอบ ด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 177 วรรคสอง คงเป็นเพียงคำให้การปฏิเสธฟ้องโจทก์ จำเลยที่ 4 ไม่มีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบตามข้อต่อสัญญาคำให้การ ดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่มีเหตุสมควรอนุญาตให้จำเลยที่ 4 เลื่อนคดีไป สืบพยานจำเลยที่ 4 ในประเด็นที่ว่า จำเลยที่ 4 ต้องรับผิด ตามสัญญาค้ำประกันที่โจทก์นำมาฟ้องหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3044/2541

ตามคำให้การของจำเลยมีข้อความระบุไว้ว่า "จำเลยเคย เสนอเหตุผลว่า จำเลย นี้ไม่เคยติดค้างค่าจ้างแก่โจทก์กับพวก ดังที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง" ย่อมมีความหมายว่า จำเลยได้ให้การปฏิเสธว่าจำเลยไม่ได้เป็นหนี้ค่าจ้างค้างจ่ายแก่โจทก์ ดังนี้การที่ศาล แรงงานวินิจฉัยว่า ตามคำให้การของจำเลย ไม่ปรากฏว่าจำเลยให้การปฏิเสธว่าไม่ได้ ค้างจ่ายค่าจ้างโจทก์ ต้องถือว่าจำเลยยอมรับว่าค้างจ่ายค่าจ้างจริงตามที่โจทก์ฟ้อง จึงมี คำสั่งดสืบพยานโจทก์จำเลย และพิพากษาให้จำเลยจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายแก่โจทก์ตาม ฟ้อง จึงไม่ถูกต้องกรณีมีเหตุที่ศาลฎีกาจะย้อนสำเนาไปให้ศาลแรงงานดำเนินกระบวนการ พิจารณาต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6370/2540

ปัญหาว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งจำเลยได้ให้การต่อสู้คดีไว้แล้ว แม้ศาลมั่นตั้นจะไม่ได้กำหนด เป็นประเด็นข้อพิพาทไว้ คู่ความก็มีสิทธิยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์และฎีกาได้ตาม ป.ว.พ. มาตรา 225 วรรคสอง และมาตรา 249 วรรคสองโจทก์มีเอกสารท้ายฟ้อง ซึ่งเป็นสำเนาหนังสือมอบอำนาจที่มีลายมือชื่อของ ศ. กรรมการผู้จัดการใหญ่ของโจทก์มอบอำนาจให้ นาง ล. ผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีฟ้องร้องแทนโจทก์ได้ทุกรายละเอียด ได้ลงชื่อ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจในเอกสารดังกล่าวด้วย และนาง ล. ได้ลงชื่อเป็นผู้แต่ง

ทนายความในใบแต่งหน่ายความยื่นต่อศาลพร้อมกับฟ้อง แม่โจทก์ซึ่งมีหน้าที่นำสืบในภายหลังจะไม่ได้นำสืบพยานหลักฐานอื่นสนับสนุนข้ออ้างตามคำฟ้องดังกล่าวของตน แต่เอกสารที่แนบมาท้ายฟ้องก็ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง ข้ออ้างตามคำฟ้องในส่วนนี้จึงมีพยานหลักฐานสนับสนุน ไม่ใช่โจทก์กล่าวอ้างลอย ๆ มาฟ้อง จึงมีหนังสือต่อสู้ของจำเลยข้อเท็จจริงตามคำฟ้องพอฟังได้ว่า ผู้มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ได้ลงชื่อมอบอำนาจให้นาง ล. ฟ้องคดีโจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

การที่จำเลยฎีก้าอ้างว่า โจทก์คิดยอดหนี้ตามบัญชีกระแสรายวันไม่ถูกต้อง แม้ศาลมั่นใจว่ามีประเดิมข้อพิพาทเพียงข้อเดียวว่า โจทก์ได้ทำกลั่นอัลลอยลงให้จำเลยทำสัญญาบัญชีเบิกเงินเกินบัญชีตามฟ้องหรือไม่ ศาลฎีก้ามีอำนาจวินิจฉัยให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ เมื่อฟังได้ว่าโจทก์ได้รับหนังสือบอกเลิกสัญญาแล้วในวันที่ 13 พฤษภาคม 2534 ซึ่ง ป.พ.พ. มาตรา 859 บัญญัติว่า คู่สัญญาฝ่ายใดจะบอกเลิกสัญญาบัญชีเดินสะพัดและให้หักถอนบัญชีกันเสียในเวลาใด ๆ ก็ได้ ถ้าไม่มีอะไรปรากฏเป็นข้อขัดกับที่กล่าวมานี้และตามสัญญาบัญชีเบิกเงินเกินบัญชีไม่มีข้อห้ามจำเลยบอกเลิกสัญญาก่อนกำหนดแต่อย่างไร ดังนั้น จึงต้องถือว่าสัญญาบัญชีเดินสะพัดเลิกกันในวันที่ 13 พฤษภาคม 2534 โจทก์ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยบทต้นอีกต่อไป

การที่โจทก์ไม่ได้นำสืบให้เห็นโดยชัดแจ้งว่า โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยสำหรับหนี้ส่วนที่เกิน 4,500,000 บาท เพิ่มจากอัตรา้อยละ 16.5 ต่อปี เป็นร้อยละ 18 ต่อปี ตามฟ้องตั้งแต่เมื่อไดอย่างไร ดังนั้น โจทก์คงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยอัตรา้อยละ 14.5 ต่อปีสำหรับวงเงิน 4,500,000 บาท และดอกเบี้ยอัตรา้อยละ 16.5 ต่อปี สำหรับวงเงินส่วนที่เกิน 4,500,000 บาท ตามสัญญาโดยไม่พบต้นตลอดไปจนกว่าจะมีการชำระหนี้รายนี้เสร็จแก่โจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ 5785/2540

พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 มาตรา 38 และมาตรา 40 มิได้บัญญัติให้การที่กรรมการแพทย์ผู้หนึ่งทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนจะเป็นการไม่ชอบ เพราะไม่มีบทบัญญัติว่าความเห็นของกรรมการการแพทย์จะต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการแพทย์เสียก่อนจึงจะเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนได้ เพียงแต่เมื่อมีปัญหาจะต้องขอคำปรึกษาแนะนำ จากคณะกรรมการ

การแพทย์ คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนจึงจะขอให้คณะกรรมการการแพทย์เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 และเมื่อรายงานผลการสอบสวนอาการเจ็บป่วยของโจทก์มิใช่การดำเนินงานในการให้บริการทางการแพทย์ แต่เป็นรายงานการตรวจร่างกายโจทก์ที่นายแพทย์ส. กระทำขึ้นเพื่อเสนอคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับสารพิชในร่างกายของโจทก์ หากคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนเห็นว่าความเห็นดังกล่าวเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องขอของโจทก์ได้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องนำเข้า ปรึกษาคณะกรรมการการแพทย์ โดยนำรายงานดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนได้ และตามมาตรา 38 วรรคสอง บัญญัติให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่าง ๆ ดังนี้ เมื่อคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนเห็นว่าเรื่องใดควรจะมอบหมายให้แพทย์ซึ่งเป็นผู้หันหน้าไปคณะกรรมการการแพทย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคที่จะต้องวินิจฉัยว่ามีลักษณะอาการอย่างไร ก็อาจจะนำความเห็นของแพทย์ผู้นั้นมาพิจารณาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ ดังนั้นรายงานผลการสอบสวนอาการเจ็บป่วยที่ ส. ทำขึ้นและนำเสนอให้คณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนพิจารณาจึงไม่ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 40

ในประเด็นข้อที่ว่า มีเหตุที่จะเพิกถอนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกองทุนเงินทดแทนตามฟ้องหรือไม่ ศาลแรงงานได้วินิจฉัยพยานโจทก์แล้วเห็นว่าการที่โจทก์มีปริมาณสารอะลูมิն่าเพิ่มขึ้นเป็นปริมาณสูงหลังจากที่ไม่ได้สัมผัสถกับสาร เช่นนี้ ไม่สอดคล้องด้วยเหตุผล อีกทั้งได้ความจาก ย. พยานศาลและนายแพทย์ ส. ว่าสารอะลูมิน่ามีอยู่ทั่วไปในภาวะแวดล้อมหากเก็บตัวอย่างไม่ดีอาจมีการปนเปื้อนสารอะลูมิน่าจากภายนอกได้ง่าย การที่ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการปรากฏว่าโจทก์มีปริมาณสารอะลูมิน่าอยู่ในร่างกายสูงจนผิดไปจากปกติมาก เช่นนี้จึงอาจเกิดจากการปนเปื้อนของสารอะลูมิน่าที่มีอยู่ในภาวะแวดล้อมในขณะจัดเก็บก็ได้ สำหรับผลการตรวจหาสารอะลูมิน่าในร่างกายของโจทก์ที่มีปริมาณสูงจนผิดปกติเพียง อย่างเดียว ไม่อาจยืนยันเด็ดขาดได้ว่า อาการป่วยของโจทก์เกิดจากสารอะลูมิน่าจากการทำงาน ส่วนพยานบุคคลที่จำเลยนำสืบล้วนแต่เป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญเมื่อรับฟังประกอบกับเอกสารทางวิชาการของต่างประเทศเกี่ยวกับสารอะลูมิน่าตามเอกสารหมาย ล.35 และ ล.36 แล้วเห็นว่ามีน้ำหนักดีกว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโจทก์เจ็บป่วยโดยมีอาการปวด

ศิริยะ อ่อนเพลียปวดตามข้อมาตรฐานและมือจริง แต่การเจ็บป่วยดังกล่าวไม่ได้เกิดจากสารละอุณหภูมิจากการทำงาน ดังนี้ เมื่อศาลแรงงานได้นำข้อนำสืบของทั้งสองฝ่ายมาวินิจฉัยโดยละเอียดมิใช่ฟังเฉพาะเอกสารหมาย ล.35 และ ล.36 ที่เป็นภาษาต่างประเทศเท่านั้น การนำเอกสารทั้งสองฉบับมากล่างอ้างเป็นส่วนหนึ่งในเหตุผลแห่งการวินิจฉัยย่อมกระทำได้ไม่ทำให้การวินิจฉัยในส่วนอื่นเสียไป

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 46 วรรคสาม ศาลเมื่อจำนาจใช้ดุลพินิจว่าเห็นควรให้คู่ความฝ่ายที่ส่งเอกสารนั้นทำคำแปลที่เป็นภาษาไทย ซึ่งศาลอาจไม่สั่งให้ทำคำแปลก็ได้เช่นในการที่เอกสารนั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งแห่งพยานหลักฐานที่ฟังประกอบกับพยานหลักฐานอื่นที่เพียงพอต่อการวินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้ว จึงไม่จำเป็นที่ศาลจะต้องสั่งให้คู่ความทำคำแปลเสนอไป การที่ศาลแรงงานมิได้สั่งให้จำเลยทำคำแปลเอกสารซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศการอ้างเอกสารดังกล่าวของฝ่ายจำเลยจึงไม่ขัดต่อกฎหมายและศาลแรงงานย่อมรับฟังเอกสารนั้นในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งแห่งพยานหลักฐานที่คู่ความฝ่ายที่อ้างเอกสารนำสืบได้

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 ซึ่งอนุโลมใช้ในคดีแรงงานด้วยบัญญัติให้ศาลเมื่อจำนาจเต็มที่ในันที่จะวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานที่คู่ความนำมามาสืบนั้นจะเกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่แล้วพิพากษาคดีไปตามนั้นอีกทั้งไม่มีบทบัญญัติใดบัญญัติไว้ชัดแจ้งว่ามิให้ศาลรับฟังพยาน บอกเล่าหรือพยานแวดล้อมกรณี เพียงแต่มีหลักว่าให้ฟังประจำษพยานเป็นลำดับแรกแต่ถ้าประจำษพยานขัดต่อเหตุผลศาลก็อาจจะไม่รับฟังก็ได้ ส่วนพยานบอกเล่าและพยานแวดล้อมกรณีนั้น แม้จะมีหนังน้อยกว่าประจำษพยาน แต่ถ้าศาลเห็นว่าพยานหลักฐานที่เป็นประจำษพยานไม่น่าเชื่อถือ ศาลอาจฟังพยานหลักฐานอื่นได้

คดีนี้ประเด็นสำคัญที่จะต้องวินิจฉัยคือโจทก์เจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานหรือไม่แพทย์ผู้ทำการตรวจร่างกายโจทก์และให้ความเห็นล้วนแต่เป็นพยานโดยตรง นายแพทย์ ส. พยานจำเลยเป็นผู้หนึ่งที่ได้ตรวจร่างกายโจทก์และให้ความเห็น แม้จะได้ทำการตรวจร่างกายหลังจากที่แพทย์หญิง ช. และแพทย์หญิง อ. ได้ตรวจร่างกายโจทก์ก็ไม่ทำให้ นายแพทย์ ส. มิใช่พยานโดยตรง นอกจากนี้ ก. ก็เป็นประจำษพยาน เพราะเป็นผู้เก็บตัวอย่างผุ่นในสถานที่ทำงานของโจทก์ไปตรวจเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนนายแพทย์ ร. ก็ได้เบิกความให้ความเห็นทางวิชาการตรงกับความเห็นของแพทย์หญิง อ. เมื่อศาล

แรงงานได้ดำเนินความเชิงแพทย์ผู้ตรวจร่างกายโจทก์พร้อมทั้งความเห็นของพยานดังกล่าวมาพิจารณาประกอบกับพยานหลักฐานอื่นซึ่งเป็นการวินิจฉัยที่ชอบ และการที่ศาลแรงงานวินิจฉัยพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายแล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น ก็เป็นการวินิจฉัยที่ชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 163/2540

หลักวิชาการเป็นเพียงทฤษฎีโดยทั่วไปเท่านั้น การเจริญเติบโตของต้นไม้ชนิดต่างๆ รวมทั้งไม้สนพิพาทจะต้องอาศัยองค์ประกอบอื่นอีกหลายประการเช่น ความสมบูรณ์ของพื้นดินที่ปลูก การให้น้ำ ภูมิอากาศ ฯลฯ ดังนั้น เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการที่โจทก์อ้างอิงซึ่งไม่ใช่พยานหลักฐานที่บ่งบอกได้โดยแน่นอนว่าไม้สนพิพาของจำเลยที่ 1 มีอายุไม่ถึง 6 ปี เมื่อจำเลยที่ 1 และที่ 3 มีทั้งพยานบุคคลและพยานเอกสารสืบแสดงได้ว่า จำเลยที่ 1 ปลูกไม้สนพิพาในที่ดินมาตั้งแต่ปี 2522 นับถึงวันที่จำเลยที่ 3 ขายไม้สน ดังกล่าวให้แก่โจทก์ ไม้สนพิพามีอายุเกิน 6 ปีแล้ว พยานหลักฐานของจำเลยที่ 1 และที่ 3 มีหนังสือรับฟังได้มากกว่าพยานหลักฐานของโจทก์ส่วนข้อตำแหน่งที่ว่าไม้สนที่โจทก์ซื้อและตัดจากที่ดินของจำเลยที่ 1 มีขนาดเล็กกว่าปกตินั้น ก็คงเนื่องมาจากพื้นดินที่ปลูกเป็นดินเปรี้ยวและแม่โจทก์จะนำสืบโดยเดิมที่ว่าไม้สนพิพาในที่ดินของจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้ขนาดที่โจทก์ต้องการจะซื้อ แต่โจทก์รับว่าโจทก์ได้ตัดไม้สนในที่ดินแปลงนั้นหมดทั้งแปลงและขณะไปลงเรือส่งไปขายยังต่างประเทศ แสดงว่าไม้สนจากอายุของไม้สนที่จะต้องถึง 6 ปีแล้ว โจทก์มิได้ถือเอาขนาดของไม้สนที่ต้องการจะซื้อเป็นสาระสำคัญของสัญญา ฉะนั้น แม้ไม้สนพิพาที่โจทก์ซื้อจากจำเลยที่ 3 ซึ่งตัดจากที่ดินของจำเลยที่ 1 จะมีขนาดของลำต้นเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ถึงเก้า แต่เป็นต้นไม้สนที่มีอายุ 6 ปีแล้ว ไม้สนพิพาจึงเป็นไม้สนที่มีคุณภาพตรงตามสัญญา จำเลยที่ 1 และที่ 3 หาได้ประพฤติผิดสัญญาด้วยการขายไม้สนที่มีอายุไม่ถึง 6 ปีให้แก่โจทก์ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 45/2540

แม้พยานโจทก์มีตัวโจทก์เพียงปากเดียวเบิกความยืนยันว่า จำเลยกู้ยืมเงินไปจากโจทก์ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารสัญญา ก็มีหนังสือและเหตุผลน่าเชื่อว่าพยานจำเลยซึ่งเบิกความขัดต่อเหตุผลและเป็นการผิดวิสัยส่วนที่จำเลยอ้างว่า “ได้ชำระเงินกู้ให้แก่โจทก์

แล้วโดยโจทก์ทำหลักฐานให้ไว้ ก็เห็นว่าเอกสารดังกล่าวไม่มีข้อความระบุว่าเป็นเงินอะไร ทั้งไม่มีลายมือชื่อของโจทก์ในเอกสารนั้น แม่โจทก์ยอมรับว่าได้ทำเอกสารดังกล่าวจริง แต่ก็ปฏิเสธว่าเป็นการชำระหนี้รายอื่น เอกสารนั้นจึงไม่ใช่หลักฐานแห่งการใช้เงินตาม ป.พ.พ. มาตรา 653 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 41/2540

ธ. ในฐานะผู้แทนโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลทำหนังสือมอบอำนาจให้ ม. พ่องคดีแทนโจทก์ แม้ต่อมา ธ. ได้พ้นจากการเป็นผู้แทนโจทก์ ม. ก็มีอำนาจฟ้องคดีโดยอาศัยหนังสือมอบอำนาจดังกล่าว ส่วนการที่โจทก์ทำหนังสือมอบอำนาจฉบับใหม่ก็ เพราะภายหลังโจทก์ประสบภัยเป็นบริษัทมหาชน จำกัด จำเลยมิได้นำสืบหักล้างข้อเท็จจริงจึงไม่พอฟังว่าหนังสือมอบอำนาจฉบับเดิมถูกยกเลิกไป

ข้อเท็จจริงที่ว่าจำเลยเบิกเงินจากบัญชีกระแสรายวันเท่าใด แต่ละเดือนมีหนี้ต้องชำระเท่าใด เป็นรายละเอียดที่โจทก์สามารถนำสืบได้ในชั้นพิจารณา ไม่จำเป็นต้องบรรยายมาในฟ้องด้วย ฟ้องโจทก์จึงชอบด้วย ป.ว.พ. มาตรา 172 วรรคสอง จำเลยมีคำขอเปิดบัญชีกระแสรายวันและคำขอใช้บัตรเครดิตโดยให้ใช้บัญชีกระแสรายวันเป็นบัญชีเดินสะพัด และสัญญาถูกเบิกเงินเกินบัญชีไม่ได้กำหนดเวลาเอาไว้คู่สัญญาฝ่ายใดจะบอกเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยได้บอกเลิกสัญญาแก่โจทก์แต่โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระหนี้ให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันรับหนังสือ หากพ้นกำหนดแล้วจำเลยไม่ชำระให้ก็อ้วสัญญานบัญชีเดินสะพัดเป็นอันเลิกกันเมื่อจำเลยได้รับหนังสือแล้ว แต่ไม่ชำระหนี้ให้โจทก์ภายในกำหนดสัญญานบัญชีเดินสะพัดจึงเป็นอันเลิกกันตั้งแต่วันพ้นกำหนด

คำเบิกความของจำเลยเจือสมพยานโจทก์ที่เบิกความว่า ในการใช้บัตรเครดิตของจำเลย โจทก์จะแจ้งรายการที่ใช้ให้จำเลยทราบเป็นประจำทุกเดือน และโจทก์ยังได้แจ้งรายการของบัญชีเดินสะพัดให้จำเลยทราบเป็นประจำทุกเดือน ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า จำเลยได้รับใบแจ้งหนี้จากโจทก์แล้ว ซึ่งการที่จำเลยไม่คัดค้าน ข้อเท็จจริงฟังได้ตามโจทก์นำสืบว่า จำเลยเป็นหนี้โจทก์และถือว่าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่จำเลยทราบดีอยู่แล้วและสามารถตรวจสอบให้ทราบได้โดยง่ายถึงความมือญและความแท้จริงของเอกสาร ไม่จำต้องส่งสำเนาให้จำเลยตาม ป.ว.พ. มาตรา 90 วรรคสี่ (1)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9335/2539

แม้พยานจะเป็นญาติกับโจทก์ แต่ความเป็นญาติก็มิใช่เหตุผลที่จะต้องฟังว่าพยานจะเบิกความเข้าข้างกันเสมอไป คำเบิกความของพยานคนใดจะรับฟังได้หรือไม่เพียงโดยอุทิศให้ฟังในคำพยานนั้นเอง เมื่อปรากฏว่าคำเบิกความของพยานเป็นไปในทางเสียหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของตนย่อมรับฟังได้ การนำสืบถึงมูลเหตุอันเป็นที่มาแห่งข้ออ้างตามคำฟ้องมิได้มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีเอกสารมาแสดงจึงนำสืบพยานบุคคลได้

พ. และ อ. ขอออกโอนดที่ดินของตนโดยนำชี้รูมเอาที่ดินของ ก. เข้าไปด้วยโดยขณะนั้น พ. ยังคงทำนาในที่ดินพิพากษาของ ก. ต่างดูกเบี้ย ถือว่า พ. ยึดถือที่ดินไว้แทน ก. แม้จะนานเพียงใดก็ไม่ได้สิทธิครอบครองและถือว่าโอนดที่ดินในส่วนที่ออกหักที่ดินพิพากษาของ ก. เป็นการออกโอนดที่ไม่ชอบ แม้จะมีการโอนทะเบียนกีรังผู้รับโอนก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์เพราะผู้ขอออกโอนดไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพากษาผู้รับโอนโอนดต่อมามาแม้จะเสียค่าตอบแทนโดยสุจริตและจดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตก็ไม่มีสิทธิ์ดีกว่าผู้โอน จึงชอบที่ศาลมจะสั่งเพิกถอนโอนดที่ดินพิพากษาโดยได้เฉพาะในส่วนที่ไม่ถูกต้องเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6766/2539

สารตัวเติมออกซิเจนซึ่งมีคุณสมบัติ似ถ่ายตัวให้ออกซิเจนออกมารือทำปฏิกิริยากับความร้อน สารอินทรีย์ หรือผสมกันก็จะเกิดการลุกไหม้ขึ้น ถือว่าเป็นทรัพย์อันเกิดอันตรายได้โดยสภาพ เมื่อจำเลยเป็นผู้มีไว้ในครอบครอง จำเลยจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ทรัพย์อันเป็นของเกิดอันตรายได้โดยสภาพนั้น และการที่จำเลยมีไว้ในครอบครองซึ่งทรัพย์ดังกล่าวไว้ในคลังสินค้าอันตรายของจำเลย จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องตรวจสอบแก่ไขอุณหภูมิของอากาศภายในคลังสินค้าอันตรายที่เก็บรักษาทรัพย์นั้นให้อยู่ในภาวะที่เหมาะสมกับอุณหภูมิของอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลอยู่เสมอ ทั้งไม่ได้ความว่าการเก็บรักษาสินค้าอันตรายของจำเลยตามวิธีการขององค์กรทางทะเลระหว่างประเทศที่จำเลยเป็นสมาชิกเหมาะสมกับสภาวะอากาศของประเทศไทยที่มีอากาศร้อนเช่นประเทศไทยหรือไม่ ทั้งจำเลยไม่มีพยานหลักฐานมาสืบแสดงว่าจำเลยมีวิธีการจัดเก็บรักษาสินค้าอันตรายในฤดูร้อนซึ่งอุณหภูมิของอากาศภายในคลังสินค้าอันตราย

นั้นสูงกว่าตุกฤกาลอื่น แตกต่างกับตุกฤก่อนอย่างไร และถ้าเกิดความร้อนภายในคลังสินค้า อันตรายขึ้นแล้ว ไม่มีใครอาจจะแก้ไขหรือป้องกันได้แม้จะจัดการระมัดระวังตามสมควร แล้วก็ตาม ที่จำเลยอ้างว่าอุณหภูมิของอากาศภายในคลังสินค้าอันตรายสูงขึ้นเป็นเหตุ สุดวิสัยจึงฟังไม่เข้า

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6362/2539

คู่ความทั้งสองฝ่ายไม่ได้ตัวโจทก์ที่ 2 และจำเลยที่ 1 ผู้ซึ่งขับรถยกต์ที่ชนกันทั้งสองคันมาเบิกความต่อศาล แม่จำเลยที่ 2 จะมีสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีมาแสดงว่าพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับโจทก์ที่ 2 ให้ข้อหาขับรถโดยประมาท แต่รายงานดังกล่าวเป็นเพียงพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่จำเลยที่ 2 อ้างเข้ามาเพื่อสนับสนุนข้ออ้างข้อเท็จของตน ซึ่งศาลมีอำนาจเต็มที่ในอันที่จะวินิจฉัยพยานหลักฐานที่จำเลยที่ 2 นำมาสืบันนั้นเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่เมื่อนำข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรายงานดังกล่าว มาเปรียบเทียบกับภาพถ่ายความเสียหายของรถยนต์เกิดเหตุทั้งสองคันแล้ว ปรากฏว่า ข้อเท็จจริงขัดกัน เชื่อว่าเหตุเกิดจากความประมาทของจำเลยที่ 1 ตามที่ปรากฏในภาพถ่าย

แม่โจทก์จะมิได้ส่งสำเนาเอกสารค่าซ่อมรถให้จำเลย แต่ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ เพราะโจทก์ได้แนบภาพถ่ายใบเสนอราคาและใบสั่งจ่ายที่โจทก์ชำระค่าซ่อมรถมาท้ายฟ้อง ทั้งเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารสำคัญเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจึงมีอำนาจรับฟังได้

เอกสารที่ต้นฉบับหมายศาลชั้นต้นยอมให้สืบพยานบุคคลประกอบสำเนาภาพถ่ายถือได้ว่าศาลชั้นต้นอนุญาตให้นำสำเนาภาพถ่ายมาสืบ จึงรับฟังเอกสารดังกล่าวได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5462/2539

พยานแวดล้อมกรณี คือ พยานเหตุผลที่จะทำให้ศาลเชื่อว่ามีข้อเท็จจริงบางอย่างอยู่ หรือไม่ ซึ่งจะต้องมีการใช้เหตุผลอนุมานเอาอีกต่อหนึ่ง การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 รับฟังคำของ ส. เจ้าของบ้านอันเป็นสถานที่ที่มีการเรียกเงินและเป็นผู้แนะนำให้หาผู้ถูกกล่าวหาเป็นพนายความให้ กับคำของ ท.เพื่อบ้านของผู้กล่าวหา ซึ่งผู้กล่าวหาเยื้อเงิน 40,000 บาทเพื่อนำไปให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาจึงมารู้เห็นเหตุการณ์ อันเป็นพยานแวดล้อม

ที่มีรายละเอียดประกอบขอบด้วยเหตุผล ที่ทำให้เชื่อว่ามีข้อเท็จจริงบางอย่างอยู่ จึงไม่ขัดต่อวิธีพิจารณาความ

พยานคู่กันนั้นไม่จำเป็นต้องรู้เห็นเหตุการณ์หรือเบิกความได้ตรงกันหมดทุกตอนจึงจะรับฟังได้ พยานอาจเบิกความสนับสนุนบางตอนเท่าที่ตนรู้เห็นจริงซึ่งขึ้นอยู่กับศิลปะในการซักถามพยานของพนักงานอัยการหรือทนายความผู้ว่าคดีด้วย ในเมื่อพยานเบิกความในสาระสำคัญตรงกันว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้เรียกเงินจากผู้กล่าวหาโดยอ้างว่าจะเอาไปให้พนักงานอัยการและผู้พิพากษา โดยเฉพาะคำเบิกความของพยานทุกปากไม่มีทนายความช่วยเหลือซักถามเป็นการเบิกความเล่าเรื่องต่อศาลเองแต่ยังคงได้ความในสาระสำคัญตรงกันเช่นนี้ย่อมมีน้ำหนักน่าเชื่อถือว่ามีการอ้างว่าจะเอาเงินไปให้พนักงานอัยการและผู้พิพากษาจริง

แม้การอ้างว่าจะเอาเงินไปให้ผู้พิพากษาจะกระทำการอกบปริเวณ แต่การอ้างเช่นนั้นก็เพื่อเป็นอา毗สิโนจังในการดำเนินคดีในศาล ผลที่เกิดขึ้นจึงมุ่งหมายให้มีผลการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล ถือได้ว่าเป็นการประพฤติตนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล โดยเฉพาะคดีนี้ยังมีการทาง法庭 เงินดังกล่าวในบริเวณศาลอันเป็นการกระทำต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการเรียกเงินจากผู้กล่าวหาด้วย จึงเป็นการละเมิดอำนาจศาล

คำพิพากษาศาลมูลฐานที่ 1937/2539

คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ ตาม ป.ว.พ. มาตรา 208 เป็นคำสั่งภายในหลังเมื่อศาลมีพิพากษาคดีแล้ว จึงไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาเมื่อโจทก์มีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง คำสั่งดังกล่าวจึงถึงที่สุดแม้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 จะวินิจฉัยให้ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบตาม ป.ว.พ. มาตรา 249 ศาลมูลฐานไม่รับวินิจฉัย

โจทก์กล่าวอ้างว่าซื้อที่ดินพิพากษาจาก ป. แล้วครอบครองจนได้กรรมสิทธิ์ตามป.พ.พ. มาตรา 1382 ซึ่งเป็นเพียงคำเบิกความโดย ๆ ง่ายแก่การกล่าวอ้างทั้งโจทก์เป็นคนยกจนไม่มีเงินเก็บไว้พอที่จะนำมาชำระค่าที่ดินส่วนที่เหลือให้ ป. และในการซื้อขายก็ไม่ปรากฏว่ามีการทำหลักฐานไว้เป็นหนังสือ แม่โจนดีที่ดินโจทก์ไม่ได้เป็นผู้เก็บรักษาไว้ซึ่งราคาน้ำที่ซื้อขายกันขณะนั้นก็เป็นราคาน้ำที่ค่อนข้างสูงประกอบกับหากโจทก์ซื้อที่ดินพิพากษาจาก ป. จริงก็น่าจะครอบครองทำประโยชน์เต็มเนื้อที่ แต่โจทก์กลับครอบครองทำ

ประโยชน์แต่เพียงบางส่วนเหมือนครั้ง ป. ยังมีชีวิตอยู่ พยานหลักฐานโจทก์จึงขาดน้ำหนักชัดต่อเหตุผลไม่น่าเชื่อว่าโจทก์ได้ซื้อที่ดินพิพาทจากป. จริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 62/2539

คำเบิกความของโจทก์เจือสมกับข้อความที่เขียนลงไว้ในสัญญาภัยและจำนวนเงินที่เขียนลงไว้ในสัญญาภัยตรงกับที่เขียนลงไว้ในสัญญาค้ำประกัน ทั้งยังมี ร. ผู้ลงชื่อเป็นพยานในสัญญาภัยเบิกความว่าเห็นเงินที่โจทก์จ่ายให้ จ. ด้วย ในขณะที่พยานหลักฐานของจำเลยที่ 1 ทายาทของ จ. คงมีเฉพาะคำเบิกความของจำเลยที่ 1 ซึ่งฟังไม่ได้ว่า สัญญาภัยเป็นสัญญาปลอมหรือไม่ กับ ส. ซึ่งมิได้รู้เห็นการกรูกเงินด้วยตนเองโดยอ้างว่า จ. เคยเล่าให้ฟังว่ามิได้กู้เงินโจทก์ตามจำนวนดังฟ้อง อีกทั้งจำเลยที่ 1 ก็มิได้นำ ป. ผู้ค้ำประกันการกู้เงินซึ่งรู้เรื่องดังกล่าวมาเป็นพยานด้วยพยานหลักฐานของโจทก์จึงมีน้ำหนักดีกว่าพยานหลักฐานของจำเลยที่ 1 พังได้ว่าสัญญาภัยมิได้เป็นสัญญาปลอมและ จ.ได้รับเงินกู้จากโจทก์ครบถ้วนแล้วตามฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ 5972-5973/2538

การนำสืบว่าเจ้ามรดกทำพินัยกรรมในขณะที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์เป็นปกติหรือไม่นั้น เป็นการยากที่จะให้คุณความอึ่มฝ่ายหนึ่ง นำสืบด้วยประจักษ์พยาน เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่อยู่ในความรู้เห็น ของคุณความฝ่ายที่ทำพินัยกรรมเพียงฝ่ายเดียวกรณีจำต้องอาศัย เหตุผลและพฤติกรรมนี้แวดล้อมกรณีรวมทั้งความเป็นพิรุณของตัว เอกสารคือ พินัยกรรมนั้นเองเป็นเครื่องชี้ว่าพินัยกรรมฉบับนั้นเจ้ามรดก ทำในขณะที่มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ดีหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 98/2538

โจทก์ทำสัญญาจะซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยทั้งสอง ซึ่งเป็นสามีภริยากันในราคากลาง 230,000 บาท โจทก์ได้ชำระค่าที่ดินให้แก่จำเลยที่ 1 ไปทั้งสิ้น 205,000 บาทคงเหลืออยู่อีก 15,000 บาท นับว่าเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเงินที่โจทก์ได้ชำระให้แก่จำเลยทั้งสองแล้ว แม้ที่ดินพิพาทอยู่ในเขตจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งขณะที่โจทก์ กับจำเลยทั้งสองทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินพิพาทและวันครบกำหนดจะต้องเบียนโอนที่ดิน

พิพากษายังอยู่ภายในการกำหนดเวลาห้ามโอนแต่เมื่อข้อยกเว้นว่า จะโอนได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการจัดรูปที่ดิน จึงเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้มีชื่อในโฉนดที่ดินพิพากษา จะต้องยื่นคำขออนุญาตต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจำเลยที่ 1 เปิกความรับว่าจำเลยที่ 1 กับโจทก์ไม่เคยไปติดต่อสำนักงานจัดรูปที่ดินแสดงว่าจำเลยที่ 1 ไม่ได้ยื่นคำขออนุญาตโอนที่ดินพิพากษาต่อคณะกรรมการจัดรูปที่ดิน ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 ละเลย ประกอบกับพยานคนกลางผู้ใกล้เกลี่ย กรณีของโจทก์กับจำเลยทั้งสองเปิกความว่า โจทก์ประสงค์จะรับโอนที่ดินพิพากษา แต่จำเลยทั้งสองจะขอซื้อที่ดินพิพากษาซึ่งตกลงกันไม่ได้ พยานหลักฐานของโจทก์มีนำหนักดีกว่าพยานหลักฐานของจำเลยทั้งสอง ฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองเป็นฝ่ายผิดสัญญา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2082/2537

เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าจำเลยที่ 4 ยินยอมให้จำเลยที่ 3 นำรถยนต์คันเกิดเหตุเข้าร่วมบริการเดินรถรับส่งผู้โดยสารในเส้นทางที่จำเลยที่ 4 ได้รับสัมปทานการที่จำเลยที่ 3 นำรถยนต์เข้าวิ่งรับส่งผู้โดยสารในเส้นทางดังกล่าวเป็นการกระทำไปโดยพลการ ผู้ขับรถยนต์คันเกิดเหตุซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 3 จึงไม่ใช่ลูกจ้างของจำเลยที่ 4 ด้วยจำเลยที่ 4 จึงไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ 3 รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ทั้งสอง

คำพิพากษาฎีกาที่ 4280/2536

พยานหลักฐานได้ที่เกี่ยวพันกับประเด็นในคดี ศาลย่อมมีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามลำดับประเด็นแห่งคดี แต่เมื่อผลคำวินิจฉัยฟัง เป็นยุติโดยไม่จำต้องวินิจฉัยประเด็นแห่งคดีเกี่ยวกับพยานหลักฐานนั้น หรือการวินิจฉัยถึงพยานหลักฐานเหล่านั้นต่อไปได้

การที่ศาลได้วินิจฉัยผลแห่งคดีว่า การซื้อนาพิกาของจำเลยเป็น โมฆะและจำเลยบอกล้างแล้ว เช็คพิพากษาจึงไม่มีมูลหนี้ตอกันเช่นนี้ จึงหาจำต้องพิจารณาว่ามีข้อตกลงว่าหากเป็นของปลอมจะต้องคืน ของหรือไม่อีก

คำพิพากษาฎีกที่ 3418/2536

ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าพยานจำเลยเบิกความเจือสมພยาน โจทก์เพาะพยาน จำเลยได้เบิกความต่อศาลในคดีนี้ว่า พยานจำเลย ไม่ต้องเช่าทางเดินจากจำเลย อันเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนคดีนี้แม้มิได้กล่าวถึงการรับสารภาพของพยานจำเลยที่ให้การรับสารภาพต่อ ศาลอาญาชนบุรีว่าได้เบิกความในคดีนี้เป็นความเท็จ และยอมรับว่า ได้ เช่าทางพิพาทของจำเลยเดินเข้าออกสู่ถนนสาธารณะ ก็เป็นเพระ ศาลอุทธรณ์ไม่เชื่อพยานหลักฐานของจำเลยในส่วนนี้ เป็นการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยจากพยานหลักฐานที่คุ่ความนำสืบโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 ที่ให้ศาลมีอำนาจเต็มที่ในอัน ที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คุ่ความนำสืบมานั้นเพียงพอ ให้เชื่อฟังเป็น ยุติได้หรือไม่แล้วพิพากษาคดีไปตามนั้น ศาลอุทธรณ์มิได้วินิจฉัย คลาดเคลื่อนไปจากที่ปรากฏในสำนวนคดีนี้

คำพิพากษาฎีกที่ 692/2536

เครื่องหมายจราจร "หยุด" ตามข้อกำหนดกรมตำรวจนเรื่อง สัญญาณจราจรฯ ข้อ 8(1) ที่ออกตามความในมาตรา 21 แห่ง พระราชบัญญัติจราจรสหทางบก พ.ศ. 2522 ระบุว่า หมายความว่า รถทุกชนิดต้องหยุดให้รถและคนเดินทางเท้าในทางขวางหน้าผ่าน ไป ก่อน เมื่อเห็นว่า ปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจร ที่บริเวณทางแยกนั้นแล้วจึง ให้เคลื่อนรถต่อไปด้วยความระมัดระวัง ดังนั้นเมื่อตรงบริเวณสี่แยกที่เกิดเหตุในทางเดินรถของจำเลยที่ 1 มีเครื่องหมายจราจร"หยุด" ปักอยู่ข้างถนนแต่จำเลยที่ 1 ไม่หยุด รถยนต์เพื่อตรวจสอบความปลอดภัยหรือหยุดรอให้ผู้ชายขับรถ จักรยานยนต์มาในทาง ขวางหน้าที่ไม่มีเครื่องหมายจราจร "หยุด" ผ่านไปก่อน เมื่อรถยนต์คันที่จำเลยที่ 1 ขับ ชนกับรถจักรยานยนต์ คันที่ผู้ชายขับตรงบริเวณสี่แยกดังกล่าว จำเลยที่ 1 จึงเป็นฝ่าย ประมาท

พยานโจทก์อยู่ในวิสัยที่จะเบิกความระบุชื่อปรกปรำจำเลยทั้งสอง ได้ตั้งแต่ชั้น สอบสวนหรือในชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้นแต่พยาน โจทก์เพียงเบิกความเป็นกลางๆ ว่า เห็นชาย 1 คนหญิง 1 คน ลงจากรถยนต์คันเกิดเหตุหลบหนีไปย้อมบ่งซึ่งให้เชื่อได้ว่า พยานโจทก์ เบิกความด้วยความสัตย์จริงตามที่เห็นเหตุการณ์เมื่อนำข้อเท็จจริง ดังกล่าว มาพิจารณาร่วมกับข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ 2 เป็นผู้ซ่าซื้อ

รายงานต์คันเกิดเหตุและจำเลยที่ 2 เดยมฉบับเงินจำนวน 1,000 บาท ให้แก่ ศ. มาแล้ว มีเหตุให้เชื่อได้ว่าชายคนที่ลงจากรถยนต์คันเกิดเหตุ คือจำเลยที่ 2

คำพิพากษาฎีกាដี่ 455/2536

เจ้าหนี้มีรายได้น้อยกว่าจำนวนเงินที่เจ้าหนี้ให้ลูกหนี้กู้ยืมไป เจ้าหนี้ อ้างว่าได้กู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นมาให้ลูกหนี้กู้ยืม ก็ไม่ได้นำบุคคลดังกล่าว มานำสืบสนับสนุน การที่เจ้าหนี้ให้ลูกหนี้กู้ยืมเงินไปก็ไม่ได้ทำหลักฐาน การกู้ยืมหรือมีหลักประกันอย่างอื่น นอกจากให้ลูกหนี้สั่งจ่ายเช็คไว้เป็น ประกันเท่านั้นทั้ง ๆ ที่เป็นเงินจำนวนมาก การจ่ายเงินให้ลูกหนี้จ่ายเป็น เงินสดแต่ไม่มีหลักฐานการรับเงิน คำเบิกความของเจ้าหนี้เป็นการเบิก ความลoy ขาดเหตุผล และไม่มีพยานอื่นสนับสนุน พังไม่ได้ว่าลูกหนี้ เป็นหนี้เจ้าหนี้จริง

คำพิพากษาฎีกាដี่ 55/2536

พยานบุคคลของผู้ร้องต่างเบิกความสอดคล้องต้องกันและตรงตามเอกสารโดยเฉพาะภาพถ่ายของผู้ร้องและมารดาถ่ายในขณะผู้ร้องยังเป็น เด็กและตามภาพถ่ายปรากฏชื่อร้านที่ถ่ายเป็นภาษาไทย ณ ที่ผู้ร้องอยู่จึง ทำให้น้ำหนักคำพยานผู้ร้องมีเหตุผลน่าเชื่อถือ แม้ไม่รับแจ้งการเกิดและ สูติบัตรไม่ระบุชื่อและนามสกุลผู้เกิด แต่ก็ได้ระบุที่เกิด ชื่อบิดา กับมารดา ผู้เกิดตรงกับพยานหลักฐานอื่น ๆ ของผู้ร้อง จึงน่าเชื่อว่าผู้ที่เกิดตามใบรับแจ้งการเกิดและสูติบัตรคือตัวผู้ร้อง

คำพิพากษาฎีกាដี่ 20/2536

พยานโจทก์ซึ่งเป็นผู้จัดการแผนกเงินกู้และเป็นผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีแทนเบิกความตอบคำถามค้านและคำถามติงว่า ข้อตกลง ระหว่างโจทก์กับจำเลยในเรื่องที่จำเลยนำตัวสัญญาใช้เงินพิพากษา ขายลดให้โจทก์นั้นเป็นการตกลงกันปากเปล่า และโจทก์ก็ไม่ได้นำเรื่อง การขายลดมาลงในสมุดบัญชีเงินสดรายวันในวันที่มีการขายลดแต่เพียง นำมาลงบัญชีหลังจากนั้นเกือบหนึ่งเดือน ดังนี้ เป็นเรื่องที่คู่กรณี ไม่น่าจะตกลงกันเพียง ว่า หากแต่ครรทำเป็นสัญญามีหลักฐานให้ ปรากฏด้วยตัวหนังสือเนื่องจากตัวสัญญาใช้เงินพิพากษามีจำนวนเงิน สูงมากถึงสองล้านบาทเศษ และการที่โจทก์ไม่ได้มีการลง

รายการเกี่ยว กับเรื่องนี้ไว้ในบัญชีเงินสดประจำวันในวันเดียวกัน ก็เป็นข้อพิรุธได้ว่า ได้มี การตกลงกันจริงหรือไม่นอกจากนี้ข้อเท็จจริงยังปรากฏด้วยว่า ลายมือชื่อของผู้ออกตัว สัญญาใช้เงินพิพากซ์เป็นภาษาไทย และโจทก์ อ้างว่าเป็นลายมือที่แท้จริงของจำเลยนั้น มีลักษณะแตกต่างจากลายมือชื่อ ภาษาไทยของจำเลยซึ่งทำขึ้นก่อนหน้านี้ประมาณหกปี และจำเลยก็ไม่ได้ ลงลายมือชื่อเป็นภาษาไทยมานานแล้ว ในการติดต่อธุรกิจกับโจทก์ จำเลยลงลายมือชื่อเป็นภาษาอังกฤษเสมอมา การที่โจทก์มิได้ตรวจสอบหรือทักท้วงในการที่จำเลยลงลายมือชื่อเป็นภาษาไทยในตัวสัญญาใช้เงินพิพากษา ยังคงเป็นลายมือชื่อต่างภาษา กับลายมือชื่อตัวอย่างของจำเลยที่ให้ไว้กับโจทก์ ทั้งที่มูลค่าแห่งหนี้มีจำนวนสูง ดังนี้ พยานหลักฐานของโจทก์ซึ่งมีภาระการ พิสูจน์จึงยังไม่มีหนัก ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า จำเลยขายลดตัวสัญญาใช้เงินพิพากษาไว้กับโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3117/2535

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อจำเลยมีความเห็นว่าลายมือชื่อในสัญญาพิพากษาไม่ใช้ลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 เมื่อโจทก์และจำเลยมิได้ตกลงท้ากัน ให้ถือความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์เป็นข้อแพ็ชนะแล้วแม้ความคิดเห็นตามหลักวิชาของพยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวจะเป็นพยานที่ศาลรับฟัง แต่ก็มิใช่ว่าผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นอย่างไร ศาลต้องรับฟังตามนั้น เสมอไปเมื่อปรากฏว่าลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 ในใบรับหนี้หมายเรียกและสำเนาคำฟ้องมีลักษณะการเขียนและขนาดของตัวหนังสือ คล้ายคลึงกัน กับลายมือชื่อของจำเลยที่ 2 ในสัญญาภัยพิพากษา ศาลยอมฟังว่าจำเลยที่ 2 ถูกยึดเงินไปจากโจทก์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 199/2535

ศาลฎีกาเปรียบเทียบลายมือชื่อในช่องผู้กู้ในสัญญาภัยกับลายมือชื่อของจำเลยที่เคยลงไว้ในสมุดจ่ายเงินเดือน เงินค่าครองชีพ สมุดรายงานเงินคงเหลือประจำวันรวมทั้งจดหมายที่จำเลยอ้างความจำเป็นในการขอภัยยึดเงินจากโจทก์แล้ว เห็นได้ด้วยตาเปล่า ว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน เชื่อว่าเป็นลายมือเขียนของบุคคลเดียวกันโจทก์มีฐานะดีกว่าจำเลยเป็นครูโรงเรียนเดียวกัน ไม่มีเหตุผลใดที่จะปลอมสัญญาภัยขึ้นมาฟ้องจำเลยด้วยเงินไม่กี่หมื่นบาท อันเป็นการเสี่ยงต่ออาญาบ้านเมืองและถูกไล่ออกจากราชการ ส่วน

เอกสารที่จำเลยอ้างว่าเป็นลายมือชื่อของจำเลยที่แท้จริงก็มีรอยขูดลบแล้วลงลายมือชื่อใหม่ มีลักษณะผิดเพี้ยนอันเป็นการผิดปกติรับฟังไม่ได้ พยานหลักฐานจากโจทก์มีหน้าหนังดีกว่าเชื่อว่าโจทก์ให้จำเลยกู้ยืมไปตามฟ้องจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1577/2534

เช็คที่จำเลยสั่งจ่ายชำระค่าสินค้าแก่โจทก์ไม่สามารถเรียกเก็บเงินจากธนาคารได้ เมื่อจำเลยขอรับเช็คคืนแล้วทำสัญญาภัยไว้กับโจทก์จึงเป็นการแปลงหนี้ใหม่ จำเลยต้องผูกพันรับผิดตามสัญญาภัยที่ทำขึ้นใหม่

ตาม ป.ว.พ. มาตรา 95 มิได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานที่เป็นพืนหลักฐานคู่ความฝ่ายที่อ้าง โจทก์มี บ. ห้องของโจทก์ซึ่งลงชื่อเป็นพยานในสัญญาภัยเบิกความยืนยันตรงกับโจทก์ว่า จำเลยได้ทำสัญญาภัยเงินโจทก์ จำนวน 170,000 บาทส่วนจำเลยเองมีแต่เพียงตัวจำเลยเบิกความโลยกๆ ไม่มีพยานอื่นมาสนับสนุนว่ารับสินค้าของโจทก์ไปขายแล้วโจทก์ให้จำเลยลงชื่อในแบบพิมพ์สัญญาภัย โดยยังไม่ได้กรอกข้อความประกอบกับจำเลยรับราชการเป็นครุกราชที่จำเลยลงลายมือชื่อในสัญญาภัยโดยไม่มีการกรอกข้อความนั้น ผิดวิสัยของบุคคลที่มีความรู้ทั่วๆ ไปค้ำประกันโจทก์จึงมีหนังสือและเหตุผลให้รับฟังได้ดีกว่าพยานจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 147/2534

ผู้ร้องมีสำเนาทะเบียนนักเรียนว่าผู้ร้องเป็นบุตร ส. กับ พ. อายุที่ครบบ้านใหม่ อำเภอกรุงเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเกิดวันที่ 30 มีนาคม 2481 และมีบุคคลหลายคนรู้จักผู้ร้องตั้งแต่ผู้ร้องยังเป็นเด็กว่าผู้ร้องเกิดในประเทศไทยขณะ พ. จะคลอดผู้ร้องนั้น ล. เป็นคนตามแพทย์มาทำคลอด และเห็นผู้ร้องวิ่งเล่นที่บ้านของ ล. เป็นประจำจนกระทั่งผู้ร้องอายุ 8 ขวบ ป. เจ้าของร้านถ่ายรูปเจ้าของร้านถ่ายรูปจับภาพถ่ายห้องนอนผู้ร้องเดินทางออกจากประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติเวช มีความเห็นว่า เชื่อว่าบุคคลตามภาพถ่ายหมาย ร. 12 ถึง ร. 21 เป็นบุคคลเดียวกัน ภาพถ่ายหมาย ร. 21 เป็นภาพถ่ายของผู้ร้องซึ่งถ่ายในประเทศไทย เมื่อ 2526 ดังนั้น จึงน่าเชื่อว่า ผู้ร้องเกิดในประเทศไทยส่วนหลักฐานต่างๆ ที่ผู้ร้องทำขึ้นในประเทศไทยยังคงเป็นบุคคลเดียวกัน

เพราะความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยและประโยชน์ของผู้ร้องขอที่อยู่ในประเทศไทยนั้น เมื่อผู้ร้องเป็นคนไทยย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตาม พ.ร.บ.สัญชาติฯ มาตรา 3 (3)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10/2534

ถนนที่เกิดเหตุมีทางลาดยางแบ่งครึ่งถนน แต่ละด้านมีช่องทางจราจร 2 ช่องก่อนเกิดเหตุชนกันรถยนต์บรรทุกฝ่ายจำเลยวิ่งมาทางช่องด้านซ้ายแล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่ช่องกลับรถที่ทางก่อสร้างถนน ส่วนรถยนต์ฝ่ายโจทก์วิ่งมาในทิศทางเดียวกันแต่วิ่งในช่องทางด้านขวา หัวรถฝ่ายโจทก์ชนที่ยางล้อหลังด้านขวาของรถฝ่ายจำเลยในขณะที่รถฝ่ายจำเลยขวางถนนอยู่ หากรถฝ่ายจำเลยจอดขวางถนนรอเลี้ยวกลับรถอยู่ก่อนแล้วจริง คนขับรถฝ่ายโจทก์ไม่น่าจะขับรถเข้าชนรถฝ่ายจำเลยอย่างแรง การชนกันในลักษณะเช่นนี้น่าจะเกิดจากการฝ่ายจำเลยเลี้ยวกลับรถโดยกระหันหัน โดยไม่ดูความปลอดภัยเสียก่อนว่ามีรถแล่นตามมาในช่องทางเดินรถช่องที่สองหรือไม่ และการที่จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพต่อพนักงานสอบสวนว่าขับรถยนต์ประมาณเป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นเสียหายและยอมให้เปรียบเทียบปรับ แสดงว่าจำเลยที่ 1 รู้ดีอยู่แล้วว่าตนเป็นฝ่ายผิดดังนี้เหตุรถชนกันเกิดเพราะความประมาทของจำเลยที่ 1

ตามรายงานเกี่ยวกับคดีที่บันทึกว่า จำเลยที่ 2 ช่วยค้ำรักษาพยาบาลแก่ ส. คนขับรถยนต์ฝ่ายโจทก์ ส่วนค่าเสียหายรถยนต์ของฝ่ายโจทก์นั้นจะดำเนินการฟ้องร้องในทางแพ่งเอง หาใช่เป็นการตกลงใช้ค่าเสียหายเกี่ยวกับการซ่อมรถของฝ่ายโจทก์ดังที่ข้อสัญญาตามกรมธรรม์ประกันภัยห้ามไว้ไม่ เมื่อรถของฝ่ายจำเลยที่ 2 เป็นฝ่ายผิด แม้จำเลยที่ 2 จะตกลงใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์จำเลยที่ 3 ก็หากอาจอ้างข้อสัญญาตามกรมธรรม์ประกันภัยมาบกปดความรับผิดได้ไม่

ศาลพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้เงินแก่โจทก์ โดยให้จำเลยที่ 3 ร่วมรับผิดในเงินส่วนหนึ่งพร้อมดอกเบี้ยนั้น หาใช่เป็นการให้ดอกเบี้ยซ้ำซ้อนไม่

คำพิพากษาฎีกាដี่ 3151/2533

ข้อเท็จจริงเชื่อ ได้ว่าโจทก์ได้จัดการซ้อมรถแทรกเตอร์ให้แก่จำเลยมีรายการตามเอกสารจริง แม้เอกสารนั้นเป็นเอกสารที่โจทก์ ทำขึ้นเอง โดยไม่มีจำเลยหรือตัวแทนของจำเลยรับรองความถูกต้อง กรณีดังกล่าวก็ไม่อยู่ในบังคับกฎหมายให้จำเลยหรือตัวแทนของจำเลย ต้องลงชื่อรับรองความถูกต้อง ศาลรับฟังเอกสารนั้นได้

คำฟ้องโจทก์ขอให้คิดดอกเบี้ยนับแต่วันที่ค้างชำระจนถึงวันที่ จำเลยจะชำระเสร็จดังนั้น การที่ศาลมั่นตั้นพิพากษา ให้จำเลยใช้ดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่จำเลยผิดนัดชำระครั้งสุดท้าย จึงไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกាដี่ 555/2532

การซั่งคำพยานในคดีแพ่งนั้น หาใช่หมายถึงจะต้องซั่งหนังคำพยานอันเกิดจาก การนำสืบของคู่ความทั้งสองฝ่ายเสมอไปไม่ ถ้าปรากฏว่าฝ่ายใดมีภาระการพิสูจน์ก่อน แต่คำพยานไม่น่าเชื่อถือ นำสืบไม่สมข้ออ้าง แม้เป็นการนำสืบฝ่ายเดียวโดยคู่ความอีกฝ่ายไม่มีพยานมาสืบก็ต้องแพ็คดี

คำพิพากษาศาลฎีกាដี่ 401/2532

การวินิจฉัยปัญหาว่าจำเลยออกตัวสัญญาใช้เงินให้โจทก์หรือไม่นั้น แม้โจทก์มีระจักรพยานเพียงปากเดียว แต่ก็เบิกความอย่างมีเหตุผลไม่มีข้อพิรุธสงสัยยืนยันว่า จำเลยออกตัวสัญญาใช้เงินให้โจทก์ต่อหน้าพยาน ยอมมีหนังกดกิว่าพยานของจำเลยซึ่งมีเพียงแต่รายงานความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบพิสูจน์ลายมือชื่อในตัวสัญญาใช้เงิน ว่า น่าจะไม่ใช้ลายมือชื่อของจำเลย โดยที่ตัวจำเลยมิได้มานะเบิกความสนับสนุนข้ออ้างของตน

4818/2531

พยานบอกเล่าเป็นเพียงพยานที่มีหนังกดอยเท่านั้น แต่ไม่ใช่พยานที่กฎหมายห้ามมิให้รับฟัง เมื่อพยานบอกเล่นนั้นสมเหตุผลและมีพยานอื่นสนับสนุน ก็เป็นพยานที่มีหนังกดควรแก่การรับฟังได้

ผู้ตายกู้ยืมเงินโจทก์โดยทำหนังสือสัญญา กู้ เมื่อหนึ่งกำหนดผู้ตายได้โอนขายที่ดินบางส่วนให้โจทก์เป็นการหักกลบลบหนี้ ดังนี้ผู้ตายยื่นหลุดพันจากหนี้ตามหนังสือ

สัญญาภัยนั้น การนำสืบการหักกลบลบหนี้นั้นไม่ต้องมีหลักฐานการชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 653 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3868/2531

ชายหญิงตกลงกันในวันสูขาว่าจะไปจดทะเบียนสมรสหลังพิธีแต่งงานแล้ว ต่อมาชายเป็นฝ่ายที่ไม่ยอมจดทะเบียนสมรสอันเป็นการผิดสัญญาหมั้น ชายจะเรียกของหมั้นและสินสอดคืนไม่ได้ ทั้งไม่มีสิทธิเรียกค่าทดแทนความเสียหายที่ได้ใช้จ่ายไปในการเตรียมการสมรส

เงินที่ฝ่ายชายมอบให้แก่ฝ่ายหญิงเพื่อซื้อบ้านอยู่อาศัย ไม่มีลักษณะเป็นค่าใช้จ่ายในการเตรียมการสมรส แต่เป็นข้อตกลงนำเข้ามาเป็นเงินกองทุนเพื่อใช้เป็นที่อยู่และที่ทำมาหากินระหว่างชายกับหญิงหลังจากแต่งงานกันแล้ว เมื่อไม่มีการจดทะเบียนสมรสกันฝ่ายหญิงต้องคืนเงินจำนวนนี้ให้ฝ่ายชาย

หนี้เงินตามเช็คที่ชายหญิงยังมีข้อต่อสู้ต่อกันอยู่ จะนำมาหักกลบลบหนี้กับหนี้ที่ชายหญิงมีอยู่ต่อกันไม่ได้

หญิงฟ้องแย่งเรียกค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากชายผิดสัญญาหมั้นแต่ข้อสำับของหญิงไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า หญิงได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงในการที่ชายผิดสัญญาหมั้นอย่างไรบ้าง การที่หญิงกล่าวอ้างโดยๆ ว่าได้รับความเสียหายยังไม่เพียงพอที่ศาลจะรับฟังว่าหญิงได้รับความเสียหายอันจะกำหนดให้ชายรับผิดชอบใช้ค่าทดแทน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1900/2531

ผู้ร้องอ้างว่าที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่โจทก์นำมายื่นเดิมเป็นสินสมรสของจำเลยกับผู้ร้อง ต่อมาจำเลยกับผู้ร้องตกลงหย่าขาดจากกันและทำบันทึกยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ร้องแต่ยังมิได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นของผู้ร้องเช่นนี้ หากฟังได้ดังที่ผู้ร้องอ้างกรณีที่มิใช่เป็นการยกให้โดยเส้นทาง แต่เป็นการแบ่งทรัพย์สินกันระหว่างสามีภริยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1532 แม้ยังมิได้จดทะเบียนการได้มาก็ต้องฟังพยานทั้งสองฝ่ายให้สั่นกระเสื่อมการที่ศาลดสั่บพยานผู้ร้องและพิพากษาให้ผู้ร้องเป็นฝ่ายแพ้คดีนี้ย่อมเป็นการไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1501/2531

พยานเอกสารที่โจทก์ส่งต่อศาลชั้นต้นในวันนัดพร้อมเป็นหนังสือของบุคคลอื่น มิใช่ของจำเลย และจำเลยมิได้รับรองความถูกต้องของหนังสือดังกล่าว ศาลจะนำมารับฟังเป็นโถงแก่จำเลยทั้งสองหาได้ไม่ เพราะเป็นการรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์ฝ่ายเดียว โดยจำเลยยังไม่ได้มีโอกาสนำสืบหักล้างความถูกต้อง

โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายวันละ 1,000 บาท จำเลยให้การปฏิเสธว่าโจทก์ไม่ได้รับความเสียหาย ค่าเสียหายสูงเกินจริงและเคลื่อนคลุ่ม จึงฟังเป็นที่ยุติไม่ได้ การที่ศาลมีกำหนดค่าเสียหายให้จำเลยทั้งสองใช้แก่โจทก์วันละ 600 บาท จึงไม่ชอบด้วยกระบวนการพิจารณา ควรที่ศาลชั้นต้นจะต้องฟังข้อนำสืบของคู่ความต่อไป จนสิ้นกระแสความตามคำฟ้องและคำให้การแล้วนิจฉัยชี้ขาดดีว่าโจทก์เสียหายหรือไม่ หากเสียหายค่าเสียหายควรจะมีจำนวนเท่าใด โดยวินิจฉัยตามควรแก่พฤติกรรมและความร้ายแรงแห่งละเมิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1043/2531

คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คงดสอบพยานเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาค่าเสียหาย ไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 226 หากโจทก์เห็นว่าการงดสืบพยานไม่ถูกต้อง โจทก์จะต้องโต้แย้งคำสั่งนั้นไว้ เมื่อโต้แย้งแล้วจึงจะอุทธรณ์คำสั่งนั้นได้ภายในหนึ่งเดือนนับแต่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 226 (2) เมื่อนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งดังกล่าวจนถึงวันนัดฟังคำพิพากษานานประมาณ 45 วัน เวลาที่โจทก์จะโต้แย้งได้ ก็หาโต้แย้งไม่ และที่ศาลมีคำสั่งรับอุทธรณ์โจทก์ไว้ซึ่งมีประเด็นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์รวมอยู่ด้วยก็ไม่ทำให้ประเด็นที่ไม่มีสิทธิอุทธรณ์กลับเป็นสิทธิอุทธรณ์อีกได้ โจทก์จึงฎีกับปัญหาข้อนี้ไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 242 (1) และมาตรา 247

โจทก์เคยเบิกความเกี่ยวกับเรื่องทางพิพาทในคดีอื่นยอมรับว่าถ้าใช้ทางพิพาทจะต้องขออนุญาตจาก ส. เจ้าของที่ดินเดิมก่อนเป็นการยอมรับในสิทธิของทางพิพาทว่าเป็นของ ส. และในวันซึ่งสองสถานโจทก์ยอมรับว่าโจทก์ได้เบิกความไว้จริง โจทก์ก็มิได้

กล่าวอ้างว่าคำเบิกความของตนไม่ถูกต้อง ทั้งมิได้คัดค้านการที่ศาลชั้นต้นสั่งดสืบพยานเพื่อนำสืบให้เห็นเป็นอย่างอื่น คำเบิกความของโจทก์ในคดีดังกล่าวจึงนำรับฟังในคดีนี้ได้ว่า โจทก์ต้องขออนุญาตใช้ทางพิพาทจากบุคคลอื่น เมื่อทางเปลี่ยนกรรมสิทธิ์มาเป็นของจำเลย จำเลยยอมได้รับประโยชน์นั้นด้วยแม่โจทก์จะใช้ทางพิพาทนานเท่าใดก็อ้างสิทธิเป็นทางภาระจำยอมหาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 871/2531

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยไม่เป็นธรรมจำเลยให้การว่าโจทก์กระทำการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับและผิดวินัยตามระเบียบของจำเลยโดยทุจริตและจะใจทำให้จำเลยเสียหาย การเลิกจ้างโจทก์จึงมิใช่การเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม ดังนี้ ศาลจำต้องฟังข้อเท็จจริงถึงเหตุแห่งการเลิกจ้างว่าเป็นเพราะเหตุใด และเหตุดังกล่าวเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ ส่วนการสอบสวน ของคณะกรรมการสอบสวนจะชอบด้วยระเบียบของจำเลยหรือไม่ ไม่เกี่ยวกับการที่ศาลจะวินิจฉัยในกรณี การที่ศาลแรงงานกลางเพียงแต่ฟังคำแ俵ลงด้วยว่าจากของฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยซึ่งเป็นการแ俵ลงของแต่ละฝ่ายโดยอีกฝ่ายมิได้ยอมรับข้อเท็จจริงด้วย แล้วมีคำสั่งดสืบพยานและวินิจฉัยว่า การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนไม่ชอบด้วยระเบียบของจำเลย การเลิกจ้างจึงเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรมนั้น เป็นเรื่องที่มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายวิธีพิจารณาความว่าด้วยการพิจารณาพิพากษา ศาลฎีก้าให้ย้อนสำนวนไปให้ศาลแรงงานกลางพิจารณาพิพากษาใหม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 706/2531

โจทก์เบิกความในคดีแพ่งว่าโจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ถึงที่ 7 เป็นคดีอาญาข้อหาหมิ่นประมาทและความผิดต่อเจ้าพนักงานต่อศาลชั้นต้นข้อเท็จจริงเป็นอย่างเดียวกับปัญหาในคดีนี้ เมื่อโจทก์ได้ยื่นบัญชีระบุพยานอ้างสำนวนคดีอาญาดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานและเสียค่าอ้างเอกสารครบถ้วนแล้ว แม่โจทก์ไม่ได้เรียกสำนวนนั้นมาประกอบการพิจารณาแต่จำเลยได้ส่งคำพิพากษาคดีส่วนอาญาดังกล่าวต่อศาลก่อนศาลอันดับต้นพิพากษา สำนวนคดีอาญาจึงเป็นพยานหลักฐานที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความแพ่ง มาตรา 87(2) ศาลรับฟังพยานหลักฐานในสำนวนนั้นประกอบการพิจารณาได้

เมื่อความประภูมต่อศาลฎีกาว่า ศาลฎีก้าได้พิพากษายกฟ้องโจทก์ในส่วนอาญาแล้วในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งสำหรับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 7 ซึ่งเป็นจำเลยรายเดียวกับจำเลยในคดีส่วนอาญา ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยก็เป็นอย่างเดียวกันดังนี้ ศาลมีกำหนดที่จะพิจารณาคดีส่วนอาญาเป็นหลักในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 โดยต้องฟังว่าจำเลยที่ 1 ถึงที่ 7 ไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์

จำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 เป็นพนักงานโรงพยาบาลที่ 6 โจทก์เป็นผู้อำนวยการได้ทำบันทึกและให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการกองโรงพยาบาลภูมิภาคและคณะกรรมการสอบสวนโจทก์ทางวินัยไปตามที่จำเลยได้รู้เห็นในฐานะที่ทำงานร่วมโรงพยาบาลเดียวกับโจทก์หรือเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่จำเลยด้วยตนเองว่า โจทก์ทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติราชการซึ่งต่อมากะรงสาธารณสุข ได้มีคำสั่งปลดโจทก์ออกจากราชการ ยอมถือได้ว่าจำเลยที่ 8 ถึงที่ 11 ได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อความจริงโดยสุจริตเพื่อความชอบธรรม ป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรมหรือตามวิสัยของการติชมไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกាដที่ 5614/2530

หากได้ความตามความเป็นจริงดังที่โจทก์ฟ้องและฎีกาว่าโจทก์สั่งจ่ายเช็คพิพาทให้แก่บริษัท ส. เพื่อเป็นหลักประกันในการเข้าทำงานของโจทก์ และจำเลยนำไปเข้าบัญชีของจำเลยโดยบริษัท ส. มิได้สลักหลังโอนเช็คให้ก็ถือได้ว่าไม่มีมูลหนี้ที่โจทก์จะต้องรับผิดใช้เงินตามเช็คพิพาทและจำเลยไม่ใช่ผู้ทรงเช็คนั้น จำเลยหมายเหตุเรียกเก็บเงินตามเช็คไม่ โจทก์ยอมเรียกเงินคืนจากจำเลยได้ที่ศาลชั้นต้นไม่ดำเนินการพิจารณาต่อไปให้ได้ความว่าเป็นความจริงดังโจทก์ฟ้องหรือไม่ แต่มีคำสั่งดสืบพยานของโจทก์จำเลยเสีย จึงเป็นการไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกាដที่ 4036-4037/2530

คดีก่อนโจทก์ฟ้องเรียกรัฐพยพิพาทคืนจากจำเลยโดยอ้างเหตุว่าฝ่ายไว้กับจำเลยเป็นการชั่วคราว คดีถึงที่สุดโดยศาลฎีกาฟังว่าโจทก์โอนทรัพย์พิพาทให้จำเลยเนื่องในการสมรส คำพิพากษาฎีกัดังกล่าวนี้ย่อมผูกพันโจทก์ จำเลยซึ่งเป็นคู่ความในคดีก่อนนั้น แม้คดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกรัฐพยพิพาทคืนจากจำเลย โดยอ้างข้อเท็จจริงขึ้นใหม่ว่ายกให้โดยเส้นทางและขอถอนคืนการให้ เพราะเหตุจำเลยประพฤติเนรคุณคดีก์ต้องฟังตามคำพิพากษาคดีก่อนว่า โจทก์ยกทรัพย์พิพาทให้จำเลยเนื่องในการสมรส เพิกถอนการให้ เพราะเนรคุณไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 535(4) โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องศาลจึงชอบที่จะวินิจฉัยซึ่งขาดเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายได้ โดยไม่จำต้องซึ่งสองสถานและสืบพยานต่อไป

ในชั้นไต่สวนคำร้องขอฟ้องคดีอย่างคนอนาคต โจทก์และจำเลยต่างระบุจำนวนคดีที่เคยฟ้องร้องกันมาก่อนเป็นพยาน โดยจำเลยขอให้ศาลมีคำตัดสินล่ามาร่วมกับคดีนี้เพื่อประกอบการซักค้านด้วย ศาลชั้นต้นได้ฟังแล้วและได้นำข้อเท็จจริงตามจำนวนคดีดังกล่าวมาประกอบการวินิจฉัย และยกคำร้องขอฟ้องคดีอย่างคนอนาคตของโจทก์ดังนี้เห็นได้ว่าจำนวนคดีก่อนนั้นได้เข้าสู่จำนวนคดีตั้งแต่ชั้นได้ฟังคำร้องขอฟ้องคดีอย่างคนอนาคตแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงเพียงพอแก้การวินิจฉัยศาลจึงคงด้วยสองสถานและด้วยสืบพยาน แล้วหยิบยกเอาข้อเท็จจริงในจำนวนคดีก่อนมาประกอบการวินิจฉัยฟ้องโจทก์ในชั้นพิจารณาได้ ไม่เป็นการฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานนอกจำนวน

คำพิพากษาฎีกาที่ 3489/2530

ขณะศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์นำ ณ. เข้าสืบยังอยู่ระหว่างการนัดสืบพยานประเด็นโจทก์และโจทก์ยังไม่ได้แกล้งหมดพยานทั้งหมดแม่จำเลยจะนำพยานเข้าสืบบ้างแล้วแต่ก็ไม่มีกฎหมายห้ามโจทก์นำ พยานมาสืบเพิ่มในกรณีนี้ จึงรับฟังคำพยานของ ณ. ได้

กรมธรรม์ประกันชีวิตและประกันอุบัติเหตุที่ ส. เอาประกันไว้กับจำเลยที่ 1 ระบุว่าในกรณีที่ ส. ถึงแก่กรรมเนื่องจากการ ประสบอุบัติเหตุจำเลยที่ 1 จะจ่ายเงินจำนวนประกันรวมจำนวนเงินประกันอุบัติเหตุให้แก่โจทก์ผู้รับประโยชน์ แม่ข้อเท็จจริงจะได้ความว่า ส. ป่วยด้วยโรคลิ้นหัวใจตีบก์ตาม แต่เหตุที่ทำให้ ส. ถึงแก่ ความตายเนื่องมาจากการประสบอุบัติเหตุถูกสุกรเข้าชนที่ขาด้านหลังล้ม หายศีรษะฟ้าด พื้นคอนกรีต กรณีจึงต้องถือว่า ส. ถึงแก่กรรม เนื่องจากการประสบอุบัติเหตุ มิใช่เนื่องจากการป่วยเจ็บอัน

เป็นเหตุ ยกเว้นความรับผิดตามเงื่อนไขแห่งกรรมธรรม์ จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดจ่ายเงินประกันตามสัญญา จำเลยที่ 3 ตัวแทนเชิด เก็บเบี้ยประกัน ตามที่ได้รับมอบหมายมาให้ จำเลยที่ 2 แม้จำเลยที่ 1 ผู้รับประกันภัยยังไม่ออกหลักฐานการรับชำระเบี้ยประกันให้ โจทก์ ก็ต้องถือว่า จำเลยที่ 1 ได้รับชำระเบี้ยประกันภัยโดยผ่านทางจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็น ตัวแทนแล้ว กรรมธรรม์จึงยังไม่สิ้นผลบังคับ

คำพิพากษาฎีกาที่ 3252/2530

แม้ขณะ ส. อุทิศที่พิพากษาให้แก่สุขาวิบาล โจทก์ ส. มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน ร่วมกับผู้อื่น แต่ปรากฏตามเอกสารว่า ส. ได้อุทิศที่ดินเฉพาะ ส่วนของตน ทั้งโจทก์ได้ เข้าพัฒนาทำเป็น ทางสาธารณะและราชภูมิได้ใช้สอย ทางนี้ตลอดมา เช่นนี้แสดงว่า เจ้าของรวมคนอื่น ๆ ยินยอมให้พิพากษาเป็นส่วนของ ส. ที่พิพากษา จึงตก เป็นสาธารณะ สมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันทั้งหมด หาจำต้องจดทะเบียนไม่ และการที่ โจทก์เข้าพัฒนาที่พิพากษาไม่ได้ว่า เป็นการที่โจทก์ครอบครองที่พิพากษาและโดยเจตนา เป็นเจ้าของ

ภาพถ่ายเอกสารรับฟังได้ เนื่องจากต้น ฉบับ เอกสารหาไม่ได้ เพราะสูญหาย

โจทก์เป็นผู้รับมอบการอุทิศทางพิพากษาและมีหน้าที่บำรุงทางบก ทางน้ำตามกฎหมาย จึงมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลมูลน้ำที่ 2663/2530

โจทก์ฟ้องขอแบ่งบังคับให้จำเลยคืนรถยนต์ที่โจทก์นำไปซื้อห้องท่อไอเสียแล้วหายไปหาก คืนไม่ได้ให้ราคาค้างบี้ค่าเสียหาย จำเลยปฏิเสธความรับผิดว่าเพียงแต่รับจ้างทำห้องท่อไอเสีย ไม่ได้รับฝากรทรัพย์ โจทก์ประมาณเลินเล่อไม่นำรถยนต์กลับไปเองแม้โจทก์และ จำเลยจะรับกันว่าร้านรับทำห้องท่อไอเสียของจำเลยอยู่ริมถนนซึ่งต้องทำห้องท่อไอเสียที่ริมถนน จนเสร็จ และจอดรถยนต์รอโจทก์ทิ้งค้างคืนไว้แล้วถูกคนร้ายลักไปก็ตาม การวินิจฉัยว่า จำเลยต้องรับผิดหรือไม่ จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่มีอยู่ครบถ้วนตามที่คู่ความนำ สืบให้ยุติเสียก่อนตามประเดิมข้อพิพากษา เหตุที่รถยนต์หายไปเป็นความผิดของจำเลย และจำเลยจะต้องรับผิดหรือไม่ เพียงใดเมื่อโจทก์สืบพยานได้เพียง 3 ปาก ข้อเท็จจริงที่

ปรากฏยังไม่ครบถ้วนที่จะฟังเป็นยุติตามประเดิมดังกล่าวได้ที่ศาลชั้นต้นสั่งดสีบพยานแล้วพิพากษาคดีไปจึงเป็นการไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2292-2293/2530

คดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทไม่เกิน 50,000 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ใช้ค่าเสียหายจำนวน 37,000 บาท แก่โจทก์ที่ 2 ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า โจทก์ถอนฟ้องจำเลยที่ 1 แล้วพิพากษาแก้เป็นว่าไม่บังคับให้จำเลยที่ 1 ชำระหนี้ตามฟ้องนอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ดังนี้ คดีต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง

ฎีกว่าศาลชั้นต้นสั่งตัดพยานจำเลย ที่ขอส่งประเดิมไปสืบที่ศาลอื่นทำให้จำเลยเสียเบรียบไม่มีโอกาสต่อสู้คดีได้เต็มภาคภูมิ และศาลชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายสูงเกินไป เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการส่งประเดิมและการกำหนดค่าเสียหายจึงเป็นฎีกานาข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1871/2530

จำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์เป็นประเดิมไว้หลายประการว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง สัญญาระหว่างโจทก์จำเลยไม่มีผลบังคับและค่าเสียหายที่โจทก์เรียกสูงเกินไป ซึ่งจำเลยยอมมีสิทธินำสืบท่อสู้ตามประเดิมดังกล่าวได้เพียงแต่โจทก์อ้างสั่งเอกสารเป็นพยานโดยมิได้มีพยานบุคคลมานำสืบประกอบจะฟังเป็นจริงตามเอกสารดังกล่าวยังไม่ได้ และจำเลยมีสิทธินำสืบทักษัณเอกสารเหล่านั้นได้ด้วย การที่ศาลชั้นต้นด่วนสั่งดสีบพยานโจทก์จำเลยเสีย ทำให้ข้อเท็จจริงในคดีไม่กระจำชัดแจ้งพอที่จะวินิจฉัยคดีได้ ศาลอุทธรณ์จึงชอบที่จะพิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น โดยให้ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์จำเลยแล้วพิจารณาพิพากษาใหม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1241/2530

อำนาจในการที่จะวินิจฉัยว่าพยานที่นำมาสืบแล้วเป็นอันเพียงพอ ยุติได้หรือไม่เป็นอำนาจของศาล เมื่อศาลวินิจฉัยว่าพยานที่นำสืบมาเพียงพออยู่ติดแล้ว การที่จำเลยฎีกว่ายังไม่ควรยุติ เพราะหากศาลเปิดโอกาสให้จำเลยสืบพยานอีกข้อเท็จจริงต่าง ๆ ก็

จะกระจังชัดขึ้น ทำให้การวินิจฉัยคดีจะได้รับความยุติธรรม จึงเป็นภารกิจเดียวที่จะดูแลพนักงานศาลอันเป็นปัญหาข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 303/2530

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 ให้ศาลมีอำนาจเต็มในอันที่จะวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบมานั้นจะเกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่คดีเรื่องกู้ยืมเงินเมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จและศาลเห็นว่าสัญญา กู้ที่โจทก์อ้างส่งเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ปิดอาการแสตมป์ ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 คดีพอวินิจฉัยได้แล้ว ศาลจึงสั่งดสืบพยานจำเลยและพิพากษายกฟ้องโจทก์เสียได้มีถือว่าเป็นการรับด่วนเกินไปไม่เปิดโอกาสให้โจทก์ดำเนินการปิดอาการแสตมป์ให้ถูกต้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 205/2530

จำนวนเงินตามเช็คที่รวมดอกเบี้ยซึ่งเรียกเกินกฎหมายไว้ด้วยนั้นเฉพาะส่วนที่เป็นดอกเบี้ยย่อมตกเป็นโมฆะ

คำเบิกความของโจทก์ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาซึ่งโจทก์คัดมาส่งศาลในคดีแพ่ง เป็นคำพยานบอกเล่ารับฟังไม่ได้

ศาลสั่งดสืบพยานโจทก์จำเลยทั้งสามทั้งที่จำเลยที่ 3 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาตนไม่ชอบ เพราะจะถือว่าจำเลยที่ 3 รับตามฟ้องไม่ได้โจทก์จึงต้องนำสืบให้ได้ความตามฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4138,4139/2529

ปัญหาที่ว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ห้องพิพาทรึไม่ยังไม่มีคำพิพากษาของศาลวินิจฉัยเป็นข้อยุติแต่ประการใด ลำพังแต่เพียงคำให้การและคำเบิกความรับของโจทก์ในคดีเรื่องอื่นยังไม่ถึงกับปิดปากโจทก์ไม่ให้ถึงเป็นอย่างอื่นได้ สำหรับคำให้การและคำเบิกความรับของโจทก์ในคดีเรื่องอื่นที่ว่าห้องพิพาทเป็นของผู้อื่น เป็นเพียงพยานหลักฐานที่จำเลยในคดีนี้จะนำสืบอ้างอิงมายังโจทก์ในคดีนี้เท่านั้นส่วนการที่ศาลจะรับฟังว่าห้องพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ตามฟ้องหรือไม่ เป็นเรื่องที่ศาลจะใช้

ดุลพินิจวินิจฉัยชั้นนำหนักพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่ายต่อไป ควรจะฟังพยานหลักฐานของโจทก์ก่อน ไม่ควรงดสืบพยานโจทก์จำเลยแล้ววินิจฉัยว่าห้องพิพาทไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3861/2529

เมื่อเสร็จสิ้นการสืบพยานโจทก์ นายผู้ร้องແลงขอให้ศาลไปเชิญสืบที่พิพาทและที่ดินของโจทก์ที่ 2 ที่ 3 นายโจทก์ແลงคัดค้าน เมื่อพยานหลักฐานที่ผู้ร้องและโจทก์ที่ 2 ที่ 3 นำสืบมาเป็นการเพียงพอที่จะวินิจฉัยคดีได้โดยไม่จำเป็นต้องไปเชิญสืบอีก ที่ศาลชั้นต้นสั่งให้ดูเชิญสืบ แล้วพิพากษาคดีไปนั้น จึงเป็นการถูกต้องชอบด้วยกระบวนการตามป.ว.พ. ม.104 แล้ว

ผู้ร้องที่ 1 เป็นบุตรจำเลย ผู้ร้องที่ 2 เป็นภรรยาจำเลย นำสืบพิสูจน์ไม่ได้ว่ามีสิทธิครอบครองเป็นเจ้าของในที่พิพาทดีกว่า โจทก์ที่ 2 ที่ 3 คำพิพากษาฎีกาที่พิพากษาว่าที่พิพาทเป็นทรัพย์มรดกของเจ้ามรดก ให้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเท่ากันโดยให้โจทก์ที่ 2 และที่ 3 กับจำเลยได้คันละ 1 ส่วนได้วินิจฉัยกรรมสิทธิ์เป็นคุณแก่โจทก์ที่ 2 ที่ 3 ย่อมใช้ยันแก่ผู้ร้องได้ ตาม ป.ว.พ.ม.145 วรรคสอง(2) ผู้ร้องไม่มีสิทธิขอกันส่วน

เมื่อศาลมีความเห็นว่า ผู้ร้องไม่มีสิทธิขอกันส่วนจึงไม่กระทบกระเทือนคำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งยกคำร้อง ของผู้ร้องที่ขอให้ดูการบังคับคดีในระหว่างที่ผู้ร้องกำลังร้องขอกันส่วน คำสั่งของศาลชั้นต้นจึงชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3677/2529

ลูกจ้างจะต้องจัดหาเครื่องมือในการทำงานมาเองหรือไม่เป็นเรื่องที่ต้องกำหนดโดยระเบียบข้อบังคับ หรือความตกลงระหว่างคู่กรณีเมื่อจำเลยไม่มีระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้ให้ลูกจ้างที่เป็นช่างไม่จัดหาเครื่องมือช่างไม่มาทำงานเอง แม้หากจะมีประเพณีให้จัดหมายเอง ก็อาจนำประเพณีนั้นมาบังคับแก่โจทก์ได้ไม่ คำสั่งของจำเลยที่สั่งให้โจทก์นำเครื่องมือช่างไม่มาทำงานเอง จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ เมื่อโจทก์ไม่ปฏิบัติตามจะถือว่าโจทก์ฝ่าฝืนต่อระเบียบข้อบังคับหรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายของจำเลยไม่ได้มีประเพณีที่จำเลยกล่าวอ้างไม่ทำให้คำสั่งของจำเลยกลับเป็นคำสั่งอันชอบ

ด้วยกฎหมายแล้ว ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสืบพยานว่ามีประเพณีนั้นหรือไม่ต่อไป ศาลงดสืบพยานในข้อนี้ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3329/2529

โจทก์บรรยายฟ้องแต่เพียงว่า เมื่อโจทก์ผู้เช่าติดต่อขอซื้อที่ดินจากจำเลยซึ่งซื้อมาจากเจ้าของแล้ว จำเลยเพิกถอน โจทก์มาฟ้องทันทีโดยไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯบังคับไว้ โจทก์จึงยังไม่มีอำนาจฟ้อง และอำนาจฟ้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกายินยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง

ข้อเท็จจริงที่ว่าดันกลัวเป็นพืชไร่หรือไม่ และโจทก์ปลูกดันกลัวไว้ในที่พิพากษาเพียงใดถึงขนาดจะถือว่าเป็นการทำตามกฎหมายหรือยังอันจะส่งผลว่าการเช่าที่ดินของโจทก์เป็นการเช่านา ซึ่งจะได้รับความคุ้มครองตาม พ.ร.บ.การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ เป็นเรื่องที่จะพิจารณาสืบพยานให้สั่นกระเสຄความเสียก่อน แล้วพิพากษาไปตามประเดิมข้อโต้แย้ง ไม่ควรดูซึ่งสองสถาน และสืบพยานแล้วพิพากษาคดีโดยไม่ฟังข้อเท็จจริงว่าเป็นอย่างไร ต้องพิพากษายกคำพิพากษาศาลงั้นตน ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2811/2529

การท่าเรือแห่งประเทศไทยจำเลยออกประกาศเรื่องการประมูลให้เช่าลานพื้นคอนกรีต ตลาดคลองเตย ของจำเลย โดยผู้เข้าประมูลต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการประมูลที่กำหนด ซึ่งตามเงื่อนไขการประมูลข้อ 15 แม้มีผู้เข้าประมูลแล้ว จำเลยก็มีสิทธิยกเลิกการประมูลได้ เมื่อจำเลยไม่ต้องผูกพันทำสัญญาตามประกาศ ประกาศนั้นจึงไม่เป็นคำเสนอของจำเลยถือได้เพียงว่าเป็นคำเชือเชิญให้ทำคำเสนอเท่านั้น หนังสือประมูลของโจทก์จึงจะนับได้ว่าเป็นคำเสนอ เมื่อจำเลยยกเลิกการประมูล อันเป็นการบอกปัดคำเสนอ โดยยังไม่มีการตัดสินใจและยังไม่มีการทำสัญญาเป็นหนังสือ สัญญาระหว่างโจทก์ กับจำเลยจึงยังไม่เกิดขึ้น จะบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญามิได้ เมื่อยังไม่มีสัญญา การยกเลิกการประมูลย่อมไม่ทำให้โจทก์เสียหายแก่สิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นผู้ให้ผลประโยชน์สูงกว่าผู้เข้าประมูลอื่น ทั้งโจทก์มีคำขอเพียงให้บังคับจำเลยทำสัญญาเช่า

ส่งมอบที่เช่า และห้ามนำที่นั่นไปให้ผู้อื่นเช่าซึ่งเป็นคำขอในกรณีมีสัญญาและให้ปฏิบัติตามสัญญานั้น หากได้ขอค่าสินใหม่ทดแทนไม่จึงบังคับให้ไม่ได้ ไม่มีเหตุที่จะให้พิจารณาสืบพยานต่อไป โดยก็ไม่มีอำนาจฟ้องบังคับจำเลยตามคำขอท้ายฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1792/2529

จำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยอาศัยเหตุไม่ไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามข้อบังคับของจำเลยมิใช่นeingจากการกระทำทุจริตต่อหน้าที่โดยตรงการที่จำเลยจะนำสืบข้อเท็จจริงต่อไปว่าโจทก์ทุจริตต่อหน้าที่ และกระทำผิดอาญาโดยเจตนาจึงไม่เป็นประโยชน์แก่คดี และการเลิกจ้างเพระเหตุไม่ไว้วางใจไม่เข้าข่ายกเว้นตาม ป.พ.พ. ม. 583 ที่จำเลยจะไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ศาลแรงงานกลางชอบที่จะงดสืบพยานจำเลยได้

คำสั่งเลิกจ้างของจำเลยระบุข้อความว่า เหตุที่จำเลยเลิกจ้างโจทก์เนื่องจากไม่อาจไว้วางใจให้โจทก์ปฏิบัติหน้าที่ในหน้าการจำเลยต่อไปได้มิได้อ้างเหตุเลิกจ้างเนื่องจากโจทก์ทุจริตต่อหน้าที่และร่วมกันกระทำผิดอาญา ข้ออ้างที่ว่าจำเลยจะเลิกจ้างโจทก์เพระะโจทก์กระทำผิดดังกล่าวจึงตกไปจำเลยหาได้เลิกจ้างโจทก์เพระะเหตุนี้ไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 1361-1372/2529

จำเลยที่ 1 มีชื่อ เป็นคู่สัญญาชื่อรอบบรรทุกคันเกิดเหตุและมีชื่อเป็นผู้เอาประกันภัย รถยนต์นั้นไว้กับจำเลยร่วม เมื่อเกิดเหตุรถชนกันขึ้น อ. บุตรชายของจำเลยที่ 2 และเป็นผู้มีส่วนในการดำเนินกิจการของจำเลยที่ 1 อุญี่ด้วยได้ให้ถ้อยคำกับ พนักงานสอบสวน ว่ารถเป็นของจำเลยที่ 1 ส. เป็นคนขับรถของ จำเลยที่ 1 โดยในวันเกิดเหตุ อ. ได้ส่งให้ ส. ขับรถเอามันเส้น ของจำเลยที่ 1 ไปส่งที่อำเภอบางปะกง นอกจากนี้จำเลยที่ 2 ซึ่ง เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ 1 ได้มอบอำนาจ ให้ อ. ไปรับรถคืนจากพนักงานสอบสวน โดยอ้างว่าเป็นรถของ จำเลยที่ 1 พยานหลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้รับฟังได้ว่า รถยนต์บรรทุก คันเกิดเหตุเป็นของจำเลยที่ 1 และ ส. เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ 1 ได้ขับรถไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ 1

เมื่อโจทก์นำสืบให้ปรากฏแล้วว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่โจทก์ แม่โจทก์จะไม่นำสืบหรือนำสืบไม่ได้ว่าค่าเสียหายเป็นจำนวนเท่าใด ศาลก็อาจกำหนดให้ได้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิด

แม่จำเลยที่ 1 ที่ 2 จะขอให้ศาลมายเรียกจำเลยร่วมเข้ามาใน คดีเป็นเวลาเกิน 1 ปี นับแต่วันละเมิด แต่ได้เรียกเข้ามาในฐานะ เป็นผู้รับประทานภัยคำจุนรถยนต์ของจำเลยที่ 1 ที่ 2 จำเลยร่วม จึงไม่อาจยกอายุความละเมิดขึ้นต่อสู้ให้ยกฟ้องคดีโจทก์ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1133/2529

จำเลยให้การว่าจำเลยได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเกินกว่า 10 ปี อันเป็นข้อต่อสู้ว่าครอบครองที่พิพาทจนได้กรรมสิทธิ์โดยทางปรบักษ์ซึ่งแสดงให้เห็นได้ในตัวว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ของจำเลย ฉะนั้นจำเลยจะอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตโฉนดที่ดินของตน โดยนำสืบว่าจำเลยได้ทำคันนาขึ้นใหม่ในที่ดินของจำเลยตลอดเขตที่ดินของจำเลยซึ่งรวมทั้งที่พิพาทด้วยจึงรับฟังไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 988/2529

รายงานต์ของโจทก์และจำเลยชนกันขณะที่แล่นสวนทางกัน ในที่เกิดเหตุ ปรากฏว่าหัวรถynต์ทั้งสองคันอยู่กลางถนน ส่วนหัวยของรถynต์ สองคันปัดไปอยู่ริมถนนทางซ้าย มือของแต่ละคน แสดงว่าความแรง ที่ชนกันทำให้รถynต์ทั้งสองคันเคลื่อนที่ไปไม่ได้อยู่คงที่ สภาพของถนนเป็นที่ดินลูกรังมีฝุ่นฟุ่ง ตลาดเมืองรถynต์วิ่งสวนทางกัน จนไม่สามารถมองเห็นทางข้างหน้าได้ชัดเจน ถนนที่เกิดเหตุเป็น ทางแคบ มีช่องทางเดินรถอยู่สองช่อง ใช้แล่นสวนทางกัน รถynต์ ทั้งสองคันแล่นสวนทางกันด้วยความเร็ว ไม่ได้ชลอความเร็วลง จึงเป็นความประมาทเลินเลือของรถynต์ทั้งสองฝ่ายซึ่งมิได้ยิ่งหย่อนกว่ากัน ความรับผิดในค่าเสียหายจึงเป็นพับ กันไปทั้งสองฝ่าย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 364/2529

เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าข้อความที่จำเลยลงโฆษณาบนเนื้อข้อความที่หมิ่นประมาทโจทก์ร่วมแล้ว จึงไม่มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่าจำเลยมีสิทธิที่ จะนำ

ข้อความหมิ่นประมาทนั้นไปลงประกาศในหนังสือพิมพ์หรือไม่ เพราะจำเลยไม่มีสิทธิที่จะกระทำการอันเป็นความผิดต่อกฎหมายได้ ที่ศาลอุทธรณ์มิได้วินิจฉัยในประเด็นที่ว่า จำเลยมีสิทธิลงประกาศในหนังสือพิมพ์หรือไม่ ไม่ได้ทำให้การวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ถือว่าศาลล่างทั้งสองIFYพิจารณาเพียงบางส่วน จึงเห็นว่าจำเลยหมิ่นประมาทโจทก์ร่วมถ้าพิจารณาให้ครบถ้วนแล้ว จะเห็นได้ว่าจำเลยไม่ได้กระทำการวินิจฉัยของศาลล่างทั้งสองJINGไม่ชอบด้วย ป.ว.อ. ม. 227 เป็นภัยก่อตัวแห่งการรับฟังพยานหลักฐานของศาลโดยการโต้เถียงข้อเท็จจริง จึงเป็นภัยในบัญชาข้อเท็จจริง และข้อเท็จจริงที่ยกขึ้นมากล่าวอ้างนั้น เป็นข้อเท็จจริงนอกเหนือจากที่โจทก์กล่าวมาในฟ้องและที่จำเลยให้การรับซึ่งฟังเป็นยุติแล้ว ศาลภัยก้าJING วินิจฉัยให้ไม่ได้

คำพิพากษาศาลภัยก้าที่ 213/2529

ในวันนัดสืบพยานจำเลยครั้งแรกซึ่งจำเลยมีหน้าที่นำสืบก่อนทนายจำเลยยื่นคำร้องว่าจำเลยเดินทางไปทำธุรกิจที่จังหวัดเลย แล้วป่วยกะทันหันไม่สามารถเดินทางมาศาลได้ ขอเลื่อนคดี โจทก์แคลงคัดค้านว่าจำเลยประวิงคดี และไม่มีพยานมาสืบโจทก์ มิได้คัดค้านโดยตรงว่าจำเลยมิได้ป่วย ทั้งมิได้คัดค้านว่าคำร้องของจำเลยไม่เป็นความจริง เมื่อจำเลยป่วยมีอาการท้องเดินและอ่อนเพลียมาศาลไม่ได้จริงตามใบรับรองแพทย์ นับว่าจำเลยมีเหตุจำเป็นในการขอเลื่อนคดี พยานจำเลยตามบัญชีพยานนอกจากจำเลยอ้างตนเองแล้ว มี ส.อ.ก.เพียงคนเดียว ซึ่ง ส.ก.อยู่ที่จังหวัดเลยในวันนั้น เช่นเดียวกัน การที่จำเลยไม่นำ ส.มาเบิกความ ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยประวิงคดีและไม่มีพยานมาสืบ กรณีมีเหตุสมควรให้จำเลยเลื่อนคดี

คำพิพากษาศาลภัยก้าที่ 4306/2528

จำเลยกับธนาคาร ท. ทำหนังสือสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องค่าจ้างตามสัญญาจ้างทำงานที่สามารถปรับราคาค่าจ้างได้ โดยระบุให้โอนสิทธิเรียกร้องที่จำเลยมีอยู่กับผู้คัดค้านทั้งหมดหรือประจำวดที่ 1-10 ให้ธนาคาร ท. และได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบว่าได้ตกลงโอนสิทธิเรียกร้องทั้งหมดผู้คัดค้านได้ทราบการโอนสิทธิเรียกร้อง

ระหว่างจำเลยกับธนาคาร ท. และดังนี้ แม้สัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง และหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องจะกล่าวถึงเฉพาะเงินค่าจ้างทั้ง 10 งวดตามสัญญา เพราะเป็นยอดเงินค่าจ้างที่แน่นอน ส่วนค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้มีได้ระบุลงไว้เนื่องจาก ขณะโอนสิทธิเรียกร้องยังไม่ทราบว่าจะมีอยู่หรือไม่เพียงใด สัญญาโอนสิทธิเรียกร้องที่ระบุถึงสิทธิเรียกร้องทั้งหมดย้อมต้องหมายความรวมถึง ค่าจ้างที่สามารถปรับราคาได้ด้วย

ในคดีที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายกคำสั่งศาลอันต้น ให้ศาลอันต้นทำการไต่สวนฟังข้อเท็จจริงจากโจทก์จำเลยและผู้เกี่ยวข้อง และมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี หากศาลมีภาระณาเห็นว่าข้อเท็จจริงในคดีมีเพียงพอที่ศาลมีอำนาจจัดได้แล้วไม่จำเป็นต้องฟังข้อเท็จจริงต่อไป ศาลฎีกายยอมมีอำนาจที่จะวินิจฉัยคดีไปได้

การที่ผู้คัดค้านเคยส่งเงินค่าจ้าง ที่สามารถปรับราคาได้ตามสัญญาจ้างรายนี้ หมายang เจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่ได้แจ้งอายัดครั้งหนึ่งแล้ว ก็มีได้หมายความว่าผู้คัดค้านจะเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติในครั้งต่อไปไม่ได้ เมื่อเห็นว่าการเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติต้องตามความประสงค์ของคู่กรณีที่ให้มีการโอนสิทธิเรียกร้องตอกันยิ่งกว่า

คำพิพากษาศาลฎีกាដที่ 4195/2528

ด้านหลังของที่ดินพิพาทอยู่ติดกับแนวเข้า มีลักษณะเจาะปรับพื้นที่ดินให้เสมอเข้าไปในแหล่งเขายาว 10 วาเศษที่ดินพิพาทด้านหน้าก้มีสภาพค่อย ๆ ลาดต่ำลงไป ดังนี้ ที่ดินพิพาทจึงมีลักษณะเป็นที่เข้า

ที่ดินพิพาทเป็นที่เข้าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่ใช่เป็นของโจทก์โจทก์ยอมขอให้ขับไล่จำเลยและบริหารออกไปจากที่ดินพิพาทไม่ได้

กฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ออกตามความใน พ.ร.บ. ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 หมวด 3 ข้อ 5 ห้ามไม่ให้ออกโอนดที่ดินสำหรับที่เข้า เมื่อที่ดินพิพาทเป็นที่เข้า โอนดที่ดินของโจทก์จึงออกทับที่เข้าเป็นการไม่ชอบ แม้คณะกรรมการสอบสวนที่อธิบดีกรมที่ดินตั้งขึ้นจะได้ชี้ขาดว่าการออกโอนดเป็นไปโดยชอบด้วยระเบียบ และขันตอนของกฎหมายแล้วก็ตามก็อาจเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงมาผิดพลาด และไม่ผูกพันให้ศาลมต้องฟังว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่เข้า

ที่ดินพิพาทเป็นที่เข้าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ไม่ใช่เป็นของโจทก์โจทก์ยอมขอให้ขับไล่จำเลยและบริหารออกไปจากที่ดินพิพาทไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3706 , 3707/2528

โจทก์จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันไว้โดยมีข้อผูกพันจำเลยว่า จำเลยจะทำสัญญาให้ ช.กับพวกเช่าตึกแ陶 และจำเลยจะต้องก่อสร้างตึกแ陶เพื่อให้ ส. กับพวกได้เช่า จำเลยจึงมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงต่าง ๆ ในสัญญา ประนีประนอมยอมความนั้นเมื่อจำเลยไม่ปฏิบัติโจทก์ซึ่งเป็นคู่สัญญายอมมีอำนาจฟ้อง จำเลยได้ เป็นเรื่องระหว่างโจทก์กับจำเลยมิใช่เรื่องของบุคคลภายนอกกับโจทก์หรือ จำเลย ดังนั้น แม้บุคคลภายนอกจะยังมิได้แสดงเจตนาต่อจำเลยว่า จะถือเอา ประโยชน์จากสัญญาดังกล่าว ก็มิใช่ข้อที่จำเลยจะอ้างว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยผิดสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำไว้แก่โจทก์จำเลยให้การ ว่ามิได้ผิดสัญญาและโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ก่อนสืบพยาน คู่ความกันในศาลชั้นต้น วินิจฉัยโดยไม่ต้องสืบพยาน เพียงประเด็นเดียวว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ ดังนี้ ปัญหาที่ว่าจำเลยผิดสัญญาประนีประนอมยอมความหรือไม่ จึงเป็นปัญหาที่คู่ความละเอียด ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจวินิจฉัยซึ่งขาดประเด็นตามคำท้าไปได้โดยไม่ต้องฟัง ข้อเท็จจริงให้เป็นยุติว่าจำเลยผิดสัญญาหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3549/2528

โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายโดยอาศัยมูลสัญญาเช่า เนื่องจากการชำรุดตาม สัญญาเช่าเป็นการพนวิสัย หากการชำรุดน้ำลายเป็นพนวิสัยจะทำได้ เพราะพฤติกรรมนั้น ล้วนได้อนหนึ่งซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบ จำเลยต้องใช้ค่าสินใหม่ทดแทนแก่โจทก์ แต่ถ้า จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบ จำเลยเป็นอันหลุดพันจากการชำรุดน้ำหนึ่งนั้น จึงต้องฟัง ข้อเท็จจริงให้ได้ความแน่ชัดว่า การที่จำเลยทำสัญญาให้โจทก์เช่าที่ดินพิพาทโดยอ้างว่า จำเลยเป็นเจ้าของและทรัพย์ที่เช่าไม่อาจส่งมอบได้กล้ายเป็นพนวิสัย เพราะพฤติกรรมนั้น ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินใหม่ทดแทนแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด จะฟังเอกสาร ท้ายฟ้องท้ายคำให้การซึ่งเป็นหลักฐานเพียงบางส่วนมาวินิจฉัยซึ่งขาด โดยไม่เปิดโอกาส ให้คู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสืบพิสูจน์ความรับผิดชอบ และความเสียหายของแต่ละ ฝ่ายก่อน จึงไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3179/2528

โจทก์ผู้รับมรดกของ อ.ฟ้องขึ้นไปจำเลยออกจากที่ดินและตีกແຄວที่เช่า จำเลยอ้างว่าจำเลยตั้งให้ ร.เป็นตัวแทนของจำเลยเข้าทำสัญญาเช่าและจะจะจะเปลี่ยนการเช่าตีกແຄວกับ อ.ผู้ให้เช่า ซึ่ง อ.กิทราบเรื่องดีและยินยอมให้ ร. เข้าทำสัญญาเช่าในฐานะตัวแทนของจำเลยได้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่จำเลยเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบแล้วว่า ตนเป็นตัวการตั้งให้ ร.ทำสัญญาเช่าแทน จำเลยจะมาอ้างว่าตนเป็นตัวการไม่เปิดเผยซึ่งกลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอกสารสัญญาเช่าที่ ร. ตัวแทนได้ทำไว้ตาม ป.พ.พ. ม.806 หาได้ไม่ การที่จำเลยตั้ง ร. เป็นตัวแทนไปกระทำการดังกล่าวซึ่งต้องทำเป็นหนังสือ จึงไม่เป็นผลใช้บังคับแก่ อ. และโจทก์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่าดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยออกไปจากตีกແຄວของโจทก์ได้

เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำฟ้อง คำให้การ และที่คู่ความแกล้งรับกันเพียงพอที่จะวินิจฉัยซึ่งขาดประเด็นข้อใดหรือทั้งคดีโดยไม่ต้องฟ้องข้อเท็จจริงอื่นอีกแล้ว ศาลฎีก้มีอำนาจที่จะสั่งดัดสืบพยานได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2487/2528

ทายาททำหนังสือรับภาระหนี้สินของเจ้ามรดก ต่อเจ้าหนี้แล้วไม่ชำระ เจ้าหนี้ฟ้องขอให้บังคับตามหนังสือนี้แล้วทำຍอมกัน ศาลพิพากษาตามยอมคดีถึงที่สุด โจทก์ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกโดยคำสั่งศาลจะมาฟ้องขอเพิกถอนหนังสือรับภาระหนี้สินนั้นไม่ได้ หนี้ตามหนังสือนี้ได้รับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. พ. ม.852 ทำให้แต่ละฝ่ายได้สิทธิชี้ขึ้นใหม่ ตามที่แสดงไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความจึงไม่มีหนี้เดิมเหลืออยู่ที่โจทก์ จะขอให้เพิกถอนได้

เมื่อโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ศาลมีอำนาจสั่งดูซึ่งสองสถานะและดัดสืบพยาน
โจทก์และจำเลย แล้วพิพากษายกฟ้องได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1928 ถึง 1930/2528

การเป็นนิติบุคคลประเภทหุ้นส่วนบริษัท และอำนาจของผู้แทนนิติบุคคลนั้น นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจะต้องแต่ย่อรายการซึ่งได้ลงทะเบียนส่งไปลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือราชการจานวนเบกษา และถือว่าเป็นอันธุแก่บุคคลทั้งปวงตาม ป.พ.พ. ม.1021 และ

1022 จำเลยให้การแต่เพียงว่าโจทก์จะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ และ บ.จะเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนตามพ้องหรือไม่ จำเลยไม่ทราบและไม่รับรอง คำให้การของจำเลยเป็นการฝ่าฝืนข้อสันนิษฐานเด็ดขาดตามกฎหมาย จึงไม่เป็นประเดิมที่โจทก์จะต้องนำสืบ

หนังสือมอบอำนาจของโจทก์ระบุว่าโจทก์มอบอำนาจให้ ศ.มีอำนาจออกกล่าวฟ้องขับไล่เรียกค่าเสียหาย ผู้เช่าที่ดิน ผู้เช่าอาคาร และผู้อยู่อาศัยในที่ดินโฉนดเลขที่ 3997 เลขที่ดิน 72 เมื่อจำเลยเป็นผู้เช่าตึกแ阁ที่พิพากษาซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินแปลงดังกล่าว ศ.ยื่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยแทนโจทก์ โดยโจทก์หาจاتองระบุชื่อผู้ที่ถูกฟ้องในหนังสือมอบอำนาจด้วยไม่

ตาม ป.ว.พ. ม.104 ศาลมีอำนาจเต็มที่ในอันที่จะวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบนั้นจะเกี่ยวกับประเดิมและเป็นอันเพียงพอให้เชื่อฟังเป็นยุติได้หรือไม่ และพิพากษาคดีไปตามนั้น เมื่อศาลมีสืบพยานจำเลยในเรื่องค่าเสียหายไปบ้างแล้ว จึงสั่งตัดพยานจำเลย ดังนี้ เป็นการชอบด้วยกฎหมายแล้ว เอกสารการจดทะเบียนซื้อขายที่ดินและตึกแ阁เป็นเอกสารมหานน ซึ่งป.ว.พ. ม.127 ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริงและถูกต้องเป็นหน้าที่ของจำเลยที่ถูกอ้างเอกสารนั้นmany จะต้องนำสืบความไม่บริสุทธิ์หรือความไม่ถูกต้องแห่งเอกสาร จำเลยไม่มีพยานหลักฐานอย่างใด ดังนั้นมีโจทก์นำสืบผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนประกอบเอกสารการจดทะเบียนซื้อขายก็เป็นการเพียงพอแล้ว ไม่จำต้องนำสืบกรรมการของโจทก์หรือผู้ขายหรือเจ้าพนักงานผู้จดทะเบียน

การมอบอำนาจให้ฟ้องคดีที่จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ทราบไม่รับรองมิใช่เป็นการปฏิเสธความแท้จริงของใบมอบอำนาจ การที่จำเลยไม่ทราบ "ไม่ใช่เหตุที่จะทำให้หนังสือมอบอำนาจของโจทก์เสียไปและที่จำเลยไม่รับรองก็ไม่ปรากฏเหตุผล จึงไม่เป็นประเดิมที่จะต้องวินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1899/2527

การที่ศาลล่างทั้งสองฟังข้อเท็จจริงว่า ส.ไม่ใช่ลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยนั้น ก็โดยใช้ดุลวินิจฉัยจากพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาสืบแล้วฟังข้อเท็จจริงไปตามนั้น เหตุที่นำคำเบิกความของ ก.และ ข. พยานโจทก์ทั้งสองมาเป็นข้อвинิจฉัยโดยอาศัยอำนาจตาม ป.ว.พ.ม.104 กรณีเช่นนี้ จึงมิใช่วินิจฉัยตรงข้ามกับพยานหลักฐานใน

สำนวนอันเป็นปัญหาข้อกฎหมายดังที่โจทก์ฎีกาแต่ประการใด ฉะนั้นที่โจทก์ฎีกาว่า ส. เป็นลูกจ้างหรือตัวแทนที่ปฏิบัติงานไปในทางการที่จ้าง หรือตามคำสั่งของจำเลยจึงเป็น การโട้เดียงในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้ฎีกากาตาม ป.ว.พ.ม.248

คำพิพากษาศาลฎีกាដที่ 1890/2527

แม่บ้านพิพากษ์จำเลยซึ่งมาจากการขายทอดตลาดของศาลมีปลูกอยู่ในที่ดินมีโอนดของโจทก์แต่เมื่อจำเลยให้การว่าที่ดินที่ปลูกบ้านพิพากษ์นั้นโจทก์ได้ทำสัญญาแบ่งขายให้ ล. และยินยอมให้ ล.เข้าไปปลูกบ้านพิพากษ์ต่อมาโจทก์บิดพลิ้วไม่ยอมรับชำระราคาที่ดินจาก ล. ล. จึงฟ้องให้โจทก์ชำระราคาและโอนที่ดินให้ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา ก่อนที่จำเลยจะซื้อบ้านพิพากษาจากการขายทอดตลาด ล. ได้ทำสัญญาจะขายที่ดินที่ซื้อมาจากโจทก์ให้จำเลยและ ล. จะโอนให้แก่จำเลยเมื่อได้รับโอนจากโจทก์แล้วซึ่งโจทก์ทราบและเข้าสู้รากในการขายทอดตลาดบ้านพิพากษาด้วย เมื่อโจทก์ซื้อบ้านพิพากษาไม่ได้จึงกลั้นแกลงนำคดีมาฟ้องขับไล่จำเลย ดังนี้ หากเป็นความจริงดังจำเลยต่อสู้การที่ ล. กับ ส. จำเลยในคดีที่ถูกยึดทรัพย์ปลูกบ้านพิพากษาในที่ดินของโจทก์ ก็เป็นการปลูกบ้านโดยมิสิทธิ หากในที่สุดโจทก์แพ้คดี ล.โจทก์ก็ไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่รื้อบ้านพิพากษาไปจากที่ดินดังกล่าว และจำเลยยอมมีสิทธิอยู่ในที่ดินได้ตามสัญญาจะซื้อขายที่ทำไว้กับ ล. ถ้าโจทก์รู้ความเช่นนี้แต่ยังมาซิงขับไล่จำเลยเสียก่อน เพื่อให้จำเลยได้รับความเสียหาย ก็อาจเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตได้ ที่ศาลชั้นต้นงดสืบพยานเจึงไม่ชอบ ศาลฎีกากาพิพากษายกคำพิพากษาศาลมี ให้ศาลมีชั้นต้นสืบพยานโจทก์จำเลยต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกាដที่ 1047/2527

จำเลยตั้งโจทก์เป็นตัวแทนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ โดยโจทก์ได้ประโยชน์เป็นดอกเบี้ย จากเงินที่ทดลองจ่ายแทนจำเลยไปในการซื้อหุ้น และเงินค่าบำเหน็จในการซื้อขาย ส่วนจำเลยจะได้ประโยชน์หากขายหุ้นได้กำไร วัตถุประสงค์อันแท้จริงของโจทก์จำเลยจึงเป็นการค้าเก็บกำไรจากราคาหุ้นที่ซื้อลงมากกว่าประสบค์ที่จะให้มีการโอนใบหุ้นใส่ซื้อจำเลย เป็นเจ้าของอย่างแท้จริง อันจะต้องปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ใน

ป.พ.พ.ม.1129 ดังนั้น แม่โจทก์จะมิได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมายในเรื่องตลาดหลักทรัพย์ก็หาทำให้หันที่โจทก์ซึ่อไว้ตามคำสั่งของจำเลยมิใช่หันที่จำเลยสั่งซื้อไม่

การกำหนดให้ฝ่ายใดนำพยานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อนหรือหลังยื่มเป็นไปเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินกระบวนการพิจารณาส่วนการวินิจฉัยข้อเท็จจริงต้องวินิจฉัยจากพยานหลักฐานที่โจทก์จำเลยนำสืบมาประกอบกันโดยพิจารณาตามภาระหน้าที่การพิสูจน์ของแต่ละฝ่าย มิใช่ต้องวินิจฉัยจากพยานหลักฐานของฝ่ายที่มีหน้าที่นำพยานเข้าสืบก่อนเพียงฝ่ายเดียว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1015/2527

หนังสือรับรองการทำประযุชน์ (น.ส.3) มิใช่หลักฐานที่แสดงว่าผู้มีชื่อในหนังสือดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิครอบครองหากจำเลยครอบครองที่พิพากษ่อยู่ โดยผู้มีชื่อใน น.ส. 3 ไม่เคยครอบครองและหากโจทก์ซื้อที่พิพากษาโดยทราบอยู่ก่อนว่าจำเลยครอบครอง การซื้อของโจทก์ย่อมเป็นไปโดยไม่สุจริตแม้จะเป็นการซื้อมาจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล โจทก์ไม่ได้สิทธิในที่พิพากษาตาม ป.พ.พ.ม.1330

หากที่พิพากษาเป็นที่ติดตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โจทก์จำเลยย่อมไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองขึ้นต่อสู้กับรัฐได้ แต่ในระหว่างราชภูมิคุณด้วยกัน จำเลยซึ่งเป็นผู้ครอบครองย่อมมีสิทธิมากกว่าโจทก์

การที่จำเลยแคลงรับในชั้นชี้สองสถานว่าจำเลยไม่มี น.ส.3 สำหรับที่พิพากษายังไม่เพียงพอที่ศาลมีวินิจฉัยให้จำเลยแพ้คดีได้ การงดสืบพยานโจทก์จำเลยจึงไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 913/2527

โจทก์ฟ้องว่าฝ่ายทรัพย์ 3 รายการ ไว้แก่จำเลยและจำเลยยังไม่คืนให้ จำเลยให้การรับว่า โจทก์ฝากไว้จริง แต่โจทก์มาขอคืนและจำเลยได้คืนให้โจทก์ไปหมดแล้ว ดังนี้ จำเลยมีหน้าที่ต้องนำสืบให้ได้ความว่าได้คืนทรัพย์แก่โจทก์ตามที่อ้าง

พนักงานสอบสวนไม่มีส่วนได้เสียหรือสนใจกับฝ่ายใด ถ้อยคำมีหนังสือที่จำเลยตอบคำถามพนักงานสอบสวนว่าจำเลยได้รับฝ่ายทรัพย์ 7 รายการจากโจทก์ เป็นการกล่าวขึ้นโดยสมัครใจไม่มีผู้ใดแนะนำ คำพนักงานสอบสวนจึงรับฟังได้

คำพิพากษาฎีกាដี่ 334/2527

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.2521 มาตรา 21(8) จำเลยที่ 2 ในฐานะอธิการบดีมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยวินัยและ การปกครองนักศึกษา พ.ศ.2521 ข้อ 22 กำหนดให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการ ตามข้อบังคับดังนั้น ในกรณีที่นักศึกษา กระทำผิดวินัยอธิการบดีย่อมมีอำนาจ ที่จะสั่งลงโทษได้ตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองว่า ร่วมกันทำละเมิดมีคำสั่งลงโทษภาคหันท์ โจทก์ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นฐานกระทำผิดวินัย โดยโจทก์มิได้ กระทำผิดวินัยไม่ได้ ทุจริตหรือปักปิดเกี่ยวกับเงินส่วนลดของค่าเช่ารถไปแบ่งขันกีพา จำเลยทั้งสองบิดเบือน ความจริง กลั่นแกล้งโจทก์ เพราะสาเหตุเนื่องจากโจทก์ เป็นนายกสมโสรนักศึกษาและ เป็นผู้นำนักศึกษาคนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับ การปฏิบัติงานอันไม่ถูกต้องของจำเลยที่ 2 ในฐานะอธิการบดี จำเลยทั้งสอง ให้การปฏิเสธดังนี้ ปัญหาที่ว่าโจทก์กระทำผิดวินัย หรือไม่ยังไม่ยุติชอบที่ศาลชั้นต้น จะต้องสืบพยานทั้งสองฝ่ายจนสิ้นภาระและความ

คำพิพากษาศาลมฎีกាដี่ 169/2527

โจทก์ยื่นใบลาหยุดพักผ่อนวันที่ 21 ถึง 25 กุมภาพันธ์ 2526 แต่ผู้จัดการให้เลื่อน การลาไปก่อน เพราะบริษัทมีงานค้างมาก โจทก์จึงแก้เป็นวันที่ 1 ถึง 7 มีนาคม 2526 ผู้จัดการเซ็นคำสั่งไม่อนุமัติเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2526 ภายหลังจากวันโจทก์ยื่นใบลา โจทก์หยุดงานไปโดยเข้าใจว่าได้รับอนุมัติให้ลาได้ เมื่อข้อบังคับของจำเลยระบุว่า การขอลาหยุดพักผ่อนประจำปี ลูกจ้างจะหยุดได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้จัดการแล้ว ฉะนั้น การที่โจทก์หยุดงานไปดังกล่าวจึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับ ถือได้ว่าเป็น การละทิ้งการงานตาม ป.พ.พ.ม.583 จำเลยมีสิทธิเลิกจ้างโจทก์ได้โดยไม่จำต้องบอก กล่าวล่วงหน้า และมิใช่เป็นการเลิกจ้างโดยไม่มีเหตุผลสมควร ถือไม่ได้ว่าเป็นการเลิก จ้างโดยไม่เป็นธรรม

อุทธรณ์ที่ว่า ศาลแรงงานฟังข้อเท็จจริงขัดแย้งกับเอกสารนั้น เป็นการโต้เถียง ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลจึงเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ศาลมฎีก้าไม่รับ วินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2456/2526

ป.ว.พ. ม.95 มิได้บัญญัติห้ามโดยเด็ดขาด มิให้รับฟังพยานบอกเล่าเสียเลย ที่เดียว เมื่อพยานบอกเล่านั้นกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ศาลยอมใช้ ดุลพินิจรับฟังประกอบยานหลักฐานอื่นได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 509/2526

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยซื้อน้ำมันเครื่องจากโจทก์แล้วไม่ชำระราคา จำเลยให้การว่า หนี้ ตามฟ้องจำเลยได้ชำระให้โจทก์เสร็jsิ้นแล้ว ชั้นพิจารณาจำเลยนำสืบว่าความจริงช.เป็น ผู้ซื้อ. และ ช.ได้ชำระราคา นำมันให้โจทก์แล้วดังนี้เป็นการนำสืบนอกประเด็น

เมื่อหน้าที่นำสืบทกอยู่แก่จำเลย แต่ข้อนำสืบของจำเลยฟังไม่ได้ว่า จำเลยได้ชำระ ราคานำมันแก่โจทก์แล้ว จำเลยก็ต้องเป็นฝ่ายแพ้คดี โดยไม่จำต้องวินิจฉัย พยานหลักฐานของโจทก์ต่อไปอีก

คำพิพากษาฎีกาที่ 3514/2524

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 104 ศาลมีอำนาจจดสืบพยาน จำเลยได้ในเมื่อเห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอ ที่จะให้ฟังเป็นยุติได้แล้ว

อำนาจในการที่จะวินิจฉัยว่าพยานที่นำมาสืบแล้ว เป็นอันเพียงพอ ยุติได้หรือไม่ เป็นอำนาจของศาล เมื่อศาลใช้ดุลพินิจว่าเพียงพออยู่ติดแล้ว จำเลยฎีก/to เกียงว่ายังไม่ ควรยุติ ยอมเป็นการฎีก/to เกียงดุลพินิจของศาล อันเป็นปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งจำเลยไม่มีสิทธิฎีก/a

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2528/2523

ศาลเรียกจำเลยร่วมเข้ามาตามคำขอของจำเลย จำเลยร่วมไม่ยอมเข้ามาในคดี จนศาลสั่งขาดนัด ไม่มีกฎหมายบังคับให้ต้องสอบถามข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์แก่คดี ของจำเลย

ศาลชั้นต้นชี้สองสถานกำหนดประเด็นข้อพิพาทระหว่างโจทก์จำเลยที่ 1 ว่าที่ดิน พิพากษาแปลงหนึ่งเป็นของโจทก์หรือจำเลยที่ 1 แต่ต่อมาก็ได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำ ฟ้องโดยขอตัดที่ดินแปลงดังกล่าวออกจากคำฟ้อง ซึ่งศาลมีชั้นต้นอนุญาต ประเด็นข้อ

พิพากที่เคยกำหนดไว้จะเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้ ศาลย่อมชีส่องสถานกำหนดประเด็นข้อ พิพากใหม่ได้

คำແຄລງຂອງຄູ່ຄວາມທີ່ໄມ່ເກື່ອງກັບຄຳພ່ອງ ແລະ ຄຳໃຫ້ກາຣໄມ່ທຳໃຫ້ເກີດປະເທິນເຊື່ອໝໍາ່ມ